זון אויפגאנג — 8.20.
זון אונטערגאנג — 4.26.

די איינציקע אידישע צייטונג
אין מערב קאנאדע
עטאבלירט אין 1910
דערשיינט
יעדן טאג

דאס אידישע וואָרט
THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

וועטער:
וואלקנדיק, מילדער

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

Vol. 20, No. 277. Winnipeg, Tues. Dec. — Published Daily except Saturday and Sunday. — דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג — רינסטאג, כו׳ כסלו, תרצ״א.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DEC 23 1930
ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

כותל מערבי באריכט אין די הענט פון בריטישער רעגירונג

עס איז אבער נאך ניט באוואוסט, ווען ער וועט פאר־עפנטלאכט ווערן

(ספּעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

לאנדאן, דעצ. 16 (איטא). — דער באריכט פון דער אינטערנאציאנאלער קאמיסיע וועגן דער כותל־מערבי פראגע איז שוין אין די הענט פון דעם בריטישן קאלאניאלן אפיס, ווי עס ווערט באקאנט דער "איטא".

דער קאלאניאלער אפיס האט נאך דער־ווייל ניט געהאט די געלעגנהייט צו שטודירן דעם באריכט, און ס׳איז דערפאר נאך ניט באשלאסן צוווארן, צי ער זאל פאר־עפנטלאכט ווערן. יעדנפאלס, וועלן קאפיס עס פון׳ם באריכט דארפן אפגעשיקט ווערן צו דער פעלקערליגע, איידער ער וועט פארעפנטלאכט ווערן.

מילדערער וועטער איז דא

ניט געקוקט אויף דעם וואס ווינטער האט פאר די לעצטע פאר טעג נעכאפט א לייכטן ציטער אונטער 12 גראד פראסט, טרייסט אונז דער וועטער נביא מיט דרום ווינטן, וואס וועלן אונז ברייג־נען ווארימען וועטער. אין סאסקאטשע־וואן און אין אלבערטא איז די לעצטע טעג געווען א מילדער וועטער.

נעזעלשאפטלאכער קאלענדער

דינסטאג, דעצ. 16

חנוכה אוונט פון פראפעסיאנאלער מענער און פרויען. מוזיק. פראגראם. 7.30 אוו., אין פרידזאל.

אלגעם. פארזאמ. פון יונגע פרויען סיס־טערהוד, 2.30 נ. מ., אין י. מ. ה. א. זאל.

שוועסטער אוונט ביי ליידים אקז. פון תפארת־ישראל שול, 8 נ. מ., אין שול.

אלג. פארזאמ. פון פרויען שטאט קאמ. 8 אוו., אין רומענישער שול, 46 טשארלס

מיטוואך, דעצ. 17

מ. מענאכאווסקי: "פארשול דערציי־אונג", ביי מוטער פאראיין פון פרץ־שול, 8.30 אוונט, אין שול.

נראדזאיירונג פייערונג און קאנצערט אין ת״ת 7.30 נ.מ.

חנוכה אוונט ביי פאוואלאטשער פרי לאאן, 8 נ. מ., אין גרויסר ת״ת זאל.

ערשטע טיי פון ליידיס אקז. היב. סיס נ. מ., ביי מרס. פאלבוסקי, 537 מאנ־טאבא עווע., 2.30 ביז שפעט.

חנוכה פייערונג פון איינגערע קינדער פון פרץ־שול.

טיי פאר קאמ. צייטונג "קאמף" ביי פ. קודין, 422 סטעלא עווע., פון 2 נ. מ.

פארזאמ. פון פרויען ארב. רינג ביי מרס וואכנאוו, 222 דאפערין עווע., 8.30 נ.מ.

פרייטאג, דעצ. 19

דראמאטיש־מוזיקאלישער קונסט־אוונט אין פלעטהאוז טעאטער, אויפזיכט מוטער־פאראיין פון פרץ־שול.

מ. בלאשטיין ביי ארב. יונגט: "וואס זוכן מיר אין דער ליטעראטור" 8.30 אוו. אין פרייהייטס טעמפל.

שבת, דעצעמבער 20

חנוכה מאסקאראד באל אין גרויסן ת״ת זאל, 9 אוו., ווערטפולע פריזן אויפזיכט הנוער העובר.

3טער יעראלכער באנקעט פון אינדאסס. יונאן אין פרייהייטס טעמפל. רייכע פראג.

זונטאג, דעצעמבער 21

טיי פון פוע״צ פרויען קלוב ביי מרס. האלפערין, 381 דאפערין, עווע., 2.30 ביז שפעט פאר׳ן ארץ־ישראל באזאר.

חנוכה פארטיע פאר קינדער פון בית יתומים, אויפזיכט ליידיס סאסייטי, 4 נ. מ. קאנצערט אין אוונט.

פייערונג פון 18־יאריקן יובילעי פון חב־רה לינת־הצדק און ליידיס אקז., 6.30 נ. מ., אין נייער ת״ת.

5טע גראדואירונג פייערונג פון נאצ. העב. שול און מואווי "דער יונגער דור", 8 אוונט, אין פעלעס טעאטער.

"ליגען און פענסי שאוער" פון מוטער פאראיין א. ר. פ. ט. שול ביי מרס. סימ־קין, 422 באראוס עווע., 2 ביז שפעט.

טיי פאר׳ן ת״ת באזאר ביי מרס. ד. פריד, 232 גארפילד פט., 2.30 ביז 11.

סילווער טי פון סאשל קאמ. כ. י. ס. ביי מרס. פודאוויץ, 112 טשארלס סט.

ארב. אודיטאריום ביי יונגט ליגקע פוע״צ 3 נ.מ. אין פרץ אינסט.: "קלאסן אינט. און נאצ. פראגע" (אפגעליינט פון פרייט. צוליב מוטערפאראיין).

חנוכה־אוו. ביי סטרייך פוילישן פאר־באנד, 6 נ.מ. אין תלמוד תורה זאל.

מאנטאג, דעצעמבער 22

ב. לאקער ביי 13טן יארצייט נאך ב. בראכאוו, 8.30 אוו. אין פאלקס שול. אויפזיכט בר. 2 פוע״צ.

אידישע טעאטערס אין ניו־יארק זיינען נאך אלץ געשלאסן

(ספּעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

ניו־יארק, דעצ. 16 (איטא). — דער סכסוך צווישן די אידישע טעאטער פאר־וואלטער פון ניו־יארק און די טעאטער יוניאנס איז נאך דערווייל ניט אויסגע־לייכט געווארן, און די טעאטערס פאר־בלייבן געשלאסן.

א נאנצן טאג שבת און זונטאג זיינען אנגעפירט געווארן פארהאנדלונגען, אבער אן רעזולטאטן. די טעאטער פארוואלטונג האבן פארלאנגט אז אלע יוניאנס זאלן איינגיין אויף א שניט פון 25 פראצענט פון זייערע שכירות, בעת די יוניאנס זיי־נען ניט געווען גרייט איינצוגיין אויף א גרעסערן שניט, ווי פון 10 ביז 15 פראצ.

אין משך פון דער וואך זיינען אבער אפגעפאלן באזונדערע פארהאנדלונגען פון די טעאטער יוניאנס, און עס ווערט געהאפט, אז עס זאל דערגרייכט ווערן אן אויסגלייך.

סאפירא לייקנט פאר־בינדונגען מיט דוכא־כארן

די הינע "פרי פרעס" באריכטעט, אז זי האט געקראגן א בריוו פון אחרן סא־פירא, אין וועלכן עס ווערט אפגעלייקנט דער באריכט וואס איז מיט א געוויסער צייט צוריק דערשינען אין דער צייטונג, אז ער מיט ווערינינען געפינען זיך אין מעקסיקא אין די אינטערעסן פון דוכאבא־רישער קאלאניזאציע.

אין זיין בריוו דערקלערט מר. סאפירא, אז ער האט ניט קיין פארבינדונגען מיט די דוכאבארן, אזוי אז ער איז פאר׳ן מישט אין קיין שום באוועגונג ארויסצו־פירן מענשן פון קאנאדע, דעם לאנד מיט אן הויכן לעבנס שטייגער און א גרויסער צוקונפט.

מארק פאר קאנאדער ווייץ וועט זיך עפענען אין כינע

וואשינגטאן, ד. ס., דעצ. 15. — עס ווערט דא פארשטאנען, אז די בריטישע רעגירונג האט באשלאסן צו באנייען די קרעדיטן פאר כינע. ווען דאס זאל פאר־ווירקלאכט ווערן, וועט דאן עפענען זיך אין כינע א בריטישער מארק פאר קאנא־דער ווייץ, מיט גרויסע אויסזיכטן אויף דער צוקונפט.

די באפעלקערונג פון כינע ווערט אפ־געשאצט אין 450 נפשות, האלב פון וועל־כע עסן ווייצענע ברויט.

אנד האט לעצטנס דער אמעריקאנער האנדל מיט כינע צוגעטאן אן באנייען פון קרעדיטן פאר כינע. ווען דאס זאל פאר־ווירקלאכט ווערן, וועט דאן עפענען זיך אין כינע א בריטישער מארק פאר קאנא־דער ווייץ, מיט גרויסע אויסזיכטן אויף דער צוקונפט.

פרעמיער מאקדאנאלד קרינג באריכט וועגן שרעקלאכע באדינגונגען וואס זאלן הערשן אין די סאוועטישע וואלד קעמפס

לאנדאן, דעצ. 16. — אין א בריוו פון סער הילטאן יאנג צו פרעמיער מאקדאנ־נאלד ווערט דערציילט וועגן שרעקלאכע באדינגונגען, קראנקהייטן און הונגער וואס זאלן הערשן אין די סאוועטישע גע־הילץ קעמפס פון די קאלטע ארכאנגעלס־קער געגנטן.

סער הילטאן דערציילט, אז ער האט די אינפארמאציע געקראגן פון רוסישע אר־בעטער וואס זיינען אנטלאפן פון די קעמפס אריבער׳גנב׳ענענדיק זיך קיין ענגלאנד ווי "בלינדע פאסאזשירן" אויף א נעהילץ שיף פון ארכאנגעלסק קיין ענגלאנד.

ווי די אנטלאפענע זאלן אים האבן דער־ציילט, ווערן דארטן די ארבעטער שרעק־לאך באהאנדלט. זיי מוזן ארבעטן לאנגע שעה׳ן, געקליידעט אין שמאטעס און מיט זייער קליינע שפייז פארציגס. א סך פון זיי זיינען פארהונגערט, און א סך שטארבן אויס פון קראנקהייטן יעדן טאג.

ווי עס ווערט באהויפטעט, וועט פרע־מיער מאקדאנאלד מאכן אן אויספארשונג אין שטאל, האט

פראָפ. איינשטיין אפעלירט צו די אמעריקאנער אידן אז זיי זאלן פאָרזעצן זייער הילף ארבעט

אמזוייניקסטנס האלב פון מזרח אייראָפּייאישן אדנטום זיינען אין אן אומגעזונטן צושטאנד. דערקלערט ער ביי א פאר־זאמלונג אין הויז פון דזשיימס ראָזנבערג

(ספּעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

ניו־יארק, דעצ. 16 (איטא). — א וואָר־ריטער אפיל צו די אמעריקאנער אידן אז זיי זאלן ווייטער פארזעצן דעם אזעלכן ארבעט וואס איז ביז איצט אנגעפירט גע־וואָרן פון דער "דזשאינס", איז געמאכט ביי א פאראזאמלונג פון אנגעזעענע מיט־גלידער פון דער ניו־יארקער אידישער קהלה, אין דער היים פון דזש. ראָזנבערג.

פראָפ. איינשטיין האט צווישן אנדערע געזאגט:

"דאס אידישע פאלק שטייט צוזאמען ווי א גרופּע וואס פיקט זייער שארף ליידן פון וועלכן ס׳איז טייל פון׳ם פאלק, אזעלכע ליידן פון וועלכן ס׳איז טייל באווירקן דעם גאנצן אידישן קערפּער.

"אמזוייניקסטנס האלב פון אלע אידן פון מזרח אייראָפּע זיינען סאציאל און עקאָנאָמיש אין אן אומגעזונטן צושטאנד. דאס איז טייל־ווייז א פּועל יוצא פון די אינטענסיווע אומשטעלונג, און טייל־ווייז א רעזולטאט פון דער אנטוויקלונג פון גע־וויסע היסטאָרישע פּראָצעסן.

"דאס אויפהיר פון מזרח אייראָפּע אין פאר־כאפּן קהלה אין צאָפּאָט

דאנציג, דעצ. 16 (איטא). — די מזרח אייראָפּייאישע אידן האבן פארכאפּט אלע זעקס פלעצער אין דער צאָפּאָט קהלה פאראוואלטונג אין נעכטיקע וואלן. דיי דייטשע אידן האבן ניט געוואונען קיין איינציקן פלאץ.

פאָרשלאג צו ליקווידירן אזעט און קאמזעט דורכנעפאלן

(ספּעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

מאסקווע, דעצ. 16 (איטא).— א פאר־שלאג צו ליקווידירן דעם אזעט און דעם קאמזעט, ווייל זיי האבן שוין איבערגע־לעבט זייער נוצלאכקייט, איז געכטן דורכגעפאלן אויף דער יערלאכער קאנפע־רענץ פונ׳ם אל־פארבאנדישן אזעט וואס ווערט דא אפּגעשאלטן.

דער אזעט איז די אָרגאניזאציע פאר העלפן די אידישע קאָלאָניזאציע אויפ׳ן לאנד, בעת דער קאמזעט, א רעגירונגס קערפּערשאפט, האט צו טאן מיט אידישער איינגעדרונגען בכלל.

דער פאָרשלאג איז געשלאגן געווארן מיט א גרויסער מאיאָרעטעט פון די דע־לעגאטן, וועלכע האבן געפילט, אז אזא שריט ביי איצטיקן מאמענט וואלט א סך געשטערט דער אידישער איינגעדרונגס.

היינט א חנוכה קאָנצערט אין תלמוד תורה

היינט (דינסטאג) וועט דורכגעפירט ווערן א חנוכה קאָנצערט פאר אלע קינ־דער פון תלמוד תורה. א שיינע פּראָגראם איז צוגעגרייט געווארן און אלע זיינען איינגעלאדן.

פרעמיער פערגוסאָן פון אָנטע־ריאָ רעזיגנירט

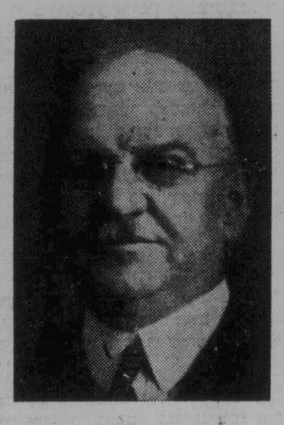

פרעמיער פערגוסאָן

טאָראָנטאָ, דעצ. 16.— פרעמיער פער־גוסאָן האט נעכטן רעזיגנירט, פארענדיקנ־דיק זיין 25 יאריקע פאָליטישע קאריערע אין אָנטעריאָ, צו פארנעמען דעם פּאָסטן פון קאנאדער הייקאָמישאנער אין לאנדאן.

נ. ס. הענרי, מיניסטער פון וועגן אין פערגוסאָנס קאבינעט, ווערט היינט איינ־געשוואָרן פרעמיער אויף זיין אָרט.

קאנאדער איד. אימיגראנטן הילף פאראיין גרייט זיך צו קאמפּיין

מאָנטרעאל. — 1923 אידישע אימי־גראנטן זיינען אריינגעקומען אין קאנאדע פויער די לעצטע פינף מאנאטן, פון יולי דעם ערשטן ביז נאָוועמבער 30טן, 1930

פאר די פינף מאנאטן איז דער אי־דישער אימיגראנטן הילפס פאראיין גע־ווען דערפאָלגרייך אין 74 פאלן צו באר־קומען די ענטשליסלאכע דערלויבענישן אריינצולאָזן פאראהלטענע אימיגראנטן אין די שאָרטן פון יענער זייט ים און קאנאדע. נאר זיבן אידן זיינען אין פאר־לויף פון דעם פעריאד צייט דעפּאָרטירט געווארן.

אידישע אימיגראנטן קומען נאָך אריין און וועלן נאָך אנהאלטן אריינצוקומען אין פאָרלויף פון די ווייטערדיקע וועלכע 3 מאָנאטן. פאר דער צייט ווען זייער ווייר־ניק אימיגראנטן פון אנדערע נאציאָנא־ליטעטן זעצן זיך אריין ביי אונזערע ברע־נעס צוליב די נייע באגרענעצונגען, ווערט פאָרגעזעצט דאס אריינקומען פון אי־דישע אימיגראנטן אויף די פערמיטן, וואס די דיערעגיס נאהם אויסגעגעבן אין דער וועלכע וועלן אויסגיין ארום עבעדוואר.

דער עקזעקוטיוו קאמיטעט, די באָרד אף דירעקטאָרס פון דעם אידישן אימי־גראנטן הילפס פאראיין און פאָרשטייער פון מאָנטרעאלער אידישע אָרגאניזאציעס האבן אנומלט נעהאם א געמיינזאמען מי־טינג, וואו עס איז באשלאסן געווארן דורכ־צופירן א קאמפּיין פאר 25,000.00 דאל., אין מאָנטרעאל, וועלכער וועט זיך עפע־נען מיט א מאס־מיטינג זונטאג, יאנ־וואר דעם 18טן, 1931.

דער קאמפּיין וועט אנהאלטן צוויי וואָ־כען, פון יאנוואר 18טן ביז דעם 31טן, 1931. און וועט האבן די אויפגאבע צו זאמלען 25,000.00 דאלאר וועלכע וועלן גיין אויף צו דעקן דעם דעפיציט, וואס איז אנטשטאנען פאר די לעצטע דריי יאר און וואס באלאנטירט 19,407.39 דאל., ביז דעם 1טן דעצעמבער דעם יאר.

רויבער פון שיקאגאָ כשר וואורשט פאבריק; אין די הענט פון פאָליציי

א־עסטן פון פארדעכטיקטע באנדיטן ווערן כסדר געמאכט

דער ראד פון "האלד אפ" פּראָגרעס דרייט זיך אין וויניפּעג מיט אן אימפּעט. כמעט יעדן טאג אין אפט. צוויי און דריי מאל א טאג, ווערן אין וויניפּעג באַ־נאנגען קלענערע און גרעסערע רויבעריי־ען און די וויניפּעגער פאָליציי מאכט פונקט אזוי שנעל יעדן מאָל נייע ארעס־טן, געפינט אויס די שולדיקע און דאס געריכט איז מכבד ד׳ באנדיטן מיט פּיי־נע פּאָרציעס טורמע טערמינען — פלוס שמיץ.

אבער דערווייל העלפט עס וויפיל א טויטן באנקעס. פון איין זייט שמייסט מען און פון׳ן א צווייטער זייט רויבט מען ווידער, און נייע ארעסטן פאָלגן נאָך. די פאָליציי האט שבת און זונטאג ארעסטירט צוועלף פארדעכטיקטע אין רויבעריי־ען. אויף פיר פון די צוועלף גלייבט די פאָליציי, אז זיי זיינען פאר אנטוואָרטלאך פאר דער רויבעריי וואס איז באנאנגען געווארן לעצטן פרייטאג אין דער באנק אף מאָנטרעאל, לאנגאן עוועניו.

דער ראד פון "האלד אפ" פּראָגרעס דרייט זיך אין וויניפּעג מיט אן אימפּעט. כמעט יעדן טאג אין אפט. צוויי און דריי מאל א טאג, ווערן אין וויניפּעג באַ־נאנגען קלענערע און גרעסערע רויבעריי־ען און די וויניפּעגער פאָליציי מאכט פונקט אזוי שנעל יעדן מאָל נייע ארעס־טן, געפינט אויס די שולדיקע און דאס געריכט איז מכבד ד׳ באנדיטן מיט פּיי־נע פּאָרציעס טורמע טערמינען — פלוס שמיץ.

אבער דערווייל העלפט עס וויפיל א טויטן באנקעס. פון איין זייט שמייסט מען און פון׳ן א צווייטער זייט רויבט מען ווידער, און נייע ארעסטן פאָלגן נאָך. די פאָליציי האט שבת און זונטאג ארעסטירט צוועלף פארדעכטיקטע אין רויבעריי־ען. אויף פיר פון די צוועלף גלייבט די פאָליציי, אז זיי זיינען פאר אנטוואָרטלאך פאר דער רויבעריי וואס איז באנאנגען געווארן לעצטן פרייטאג אין דער באנק אף מאָנטרעאל, לאנגאן עוועניו.

צווישן די ארעסטירטע האבן זיך דריי חברה לייט מודה געווען אין דער רויבע־ריי פון דער שיקאגאָ בשר מאסערש פעק־טאָרי, 358 פלאָרא עוועניו, וואס איז באַ־נאנגען געווארן דעם 20טן נאָוועמבער.

סירל דוש. הוסלי האט זיך פארדרינט צוויי יאר טורמע און א האלב צענדליק שמיץ, דערפאר ווייל ער האט דעם 17טן נאָוועמבער באַרויבט דעם אפיס פון דער וויניפּעגער קוילן קאמפּאני, אויף ארום $200.

זייט מפּלה האט ער געכאפּט דעם 5טן דעצעמבער, ווען ער האט באַרויבט קאס־לערס דזשולערי געשעפט אויף דרייסיק דאלאר, אבער איידער ער האט געמאכט א פארזוך צו אנטלויפן, האט אים אן אנגעשטעלטער פון סטאר דעריאנט און ער האט אים איבערגעגעבן אין די הענט פון דער פאָליציי.

מאָגיסטראט גרייהעם, האט דעם נאָנצן ענין נעכטן דערליידיקט אין שטאָטיקן פאָליציי גערעכט, מיט דעם אויבערמאָ־טען פּסקדין.

רומענישע אידישע דעפּוטאטן דריקן אויס אומצופרידן צו דער רעגירונג

בוקארעסט, דעצ. 16 (איטא). — אומ־צופרידן אינ׳ם קאבינעט פון פרעמיער מר־ראנעסקו און אומצופרידנהייט מיט דער רעגירונגס האנדלונגען אין באקעמפן דעם אנטיסע־מיטיזם.

"ניט די רעגירונג און ניט די צעריסן האבן געטאן זייערע פליכטן אין דער הע־זיכט", — האט סענאטאר עבנער דער־קלערט, צוגעבנדיק, אז דאס האט געשאפן דעם איינדרוק, אז די אנטיסעמיטן שטיי־ען העכער פונ׳ם געזעץ, בעת די אידן שטייען אויסער׳ן געזעץ.

ערלאכע אנשטריינגונגען, זיינען זיי אבער שטארק אומצופרידן מיט דער רעגירונגס האנדלונגען אין באקעמפן דעם אנטיסע־מיטיזם.

"ניט די רעגירונג און ניט די צעריסן האבן געטאן זייערע פליכטן אין דער הע־זיכט", — האט סענאטאר עבנער דער־קלערט, צוגעבנדיק, אז דאס האט געשאפן דעם איינדרוק, אז די אנטיסעמיטן שטיי־ען העכער פונ׳ם געזעץ, בעת די אידן שטייען אויסער׳ן געזעץ.

דריי יאריקע מאָרד מיסטעריע אנטדעקט אין סאסקאטשעוואנער שטעטל מיט דער הילף פון איינעם וואס גיט זיך אן פאר א נעדאנקען לייענער

סאסקאטון, סאסק., דעצ. 16. — מיט דריי יאר צוריק אין א פארם אדום ביטשי, סאסק., פארשוואונדן געווארן א ניט־פארהייראטער פארמער, דזשיימס מעקפאלקלין, וועלכער האט פריער גע־לעבט צוזאמען מיט א צווייטן פארמער, מר. שומייקער. די פארשווינדונג איז געווען א מיסטעריע, ביז פראָפעסאָר הענ־ריי גלארסטאָן, וועלכער פרעטענדירט צו קאנען לייענען מענשלאכע געדאנקען, האט זיך די טעג אריינגעמישט אין דעם ענין.

די מעשה דערציילט זיך אזוי:

פראָפעסאָר גלארסטאָן האט אויף א "נעדאנקע לייענונג" פארשטעלונג אין ב־טשי פארגעשלאָגן די פראוואלטע, זיי זאלן פארטראכטן פארגעלט, אויף וועלכע ער וועט זיי געבן ענטפערס. אייגער פון די אנווענדע האט פארטראכט די פרא־גע־ווענן מעקפאלקלענס פארשווינדונג און גלארסטאָן האט אים געענטפערט אויף זיין געדאנק.

"דער מאן וועגן וועלכן איר טראכט איז דערמארדעט געווארן, און ער קער־פּער וועט קירצלאך געפונען ווערן".

דער לאָקאלער פאָליציסט, טשארלס קערי, האט זיך דערנאך צוזאמען מיט גלארסטאָנען און א צאל ביינער פון שטע־טל אוועקגעגאלאזט זיך צו מעקפאלקלענס פארם. אריינגייענדיק אין שטאל, האט

פרעמיער פון מאנאטאבע אין ווינטער־פעסט

ווינטער־פעסט, דעצ. 16. — פרעמיער פון מאנאטאבע, ד״ר ד. ס. מאקלין, איז אנקומענדיק אין ווינטער־פעסט, אין דער צייט פון א פעלקערליגע פעסט־לעכע פונקציע.

דוד מאלטשיקאָוו געשטאָרבן

דוד מאלטשיקאָוו, א וויניפּעגער תו־שב פאר 25 יאר, איז געשטאָרבן זונ־טאג ביינאכט, אין עלטער פון 53 יאר. ער לאזט איבער זיינע עלטערן, זיין פרוי און פיר קינדער (איין טאכטער און דריי זין), צוויי ברידער (אויגער אין לאס אנ־דזשעלעס) און דריי שוועסטער.

דער פארשטאָרבענער איז געווען א מיטגליד אין איינעקע אידישע אָרגאני־זאציעס און וויניפּעג. זיין לויה איז פאר־געקומען נעכטן פון זיין היים, 474 קינג סטריט, א גרויסער עולם האט אים באַ־גלייט צו זיין אייביקער רו. ער איז באַ־ערדיקט געווארן אויפן שערי צדק בית־עלמין.

חנוכה אוונט אין פאָלקס שול

מיטוואך, 17טן דעצעמבער, 6.30 אוונט, וועט פארקומען אין פאָלקס־שול (285 סט. דזשאנס עווע׳ניו) א חנוכה אוונט פאר דער עלטערן פון די קינדער און פריינט פון דער פאָלקס־שול געזעלשאפט. די פּראָגראם פון אוונט שליסט איין א רעדע איבער דער געשיכטלאכער באַ־דייטונג פון חנוכה, א ליטעראַרישע פאר־לעזונג און געזאנג.

לוקאָווער רבי טויט

וואורשע, דעצ. 16 (איטא). — רבי ש. ש. בראָון, דער לוקאָווער רבי, איז גע־שטאָרבן אין עלטער פון 65 יאר. ער איז געווען א גוט באקאנטער למדן און דער מחבר פון א צאל חבורים.

מאדריד באריכטעט אז רעגירונג האָט אונטערדריקט דעם אויפשטאנד

מאדריד, שפאניע, דעצ. 16. — דער רעגירונג איז געלונגען אן באזונדערע שווערקייטן אונטערצודריקן דעם צווייטן אויפשטאנד אין דריי טעג צייט. די אנפי־רער פון דעם אויפשטאנד אנטלויפן מיט זייערע לעבנס.

קאמאנדיר ראמאן פראנקא, דער העל־דישער לופט־פליער פון שפאניע, וועלכער איז אנטלט אנטלאפן פון געפענגעניש, האט אנגעפירט דעם דאזיקן אויפשטאנד מיט דער הילף פון א צאל אפיצערן. ניט בעקוקט דערויף וואס די ארבעטער האבן ארויסגערופן סטרייקס, איז דער אויפ־שטאנד ליקווידירט געווארן אין איין שעה צייט נאכדעם ווי אן אפּפעלונג פון ערא־יאלע טרופּן איז איבערגעפאלן דעם לופט־פּאָרט 6 מייל פון מאדריד, וואו די רע־וואלוציאָנערן האבן זיך קאנצענטרירט, פּראָקלאמירנדיק א רעפּובליק.

די סאלדאטן האבן באמבארדירט דעם לופט־פּאָרט, און דאס הייבעלע רעוואָלו־ציאָנערן האט זיך געמוזט צעלויפן. פראנ־קא מיט אייניקע פון זיינע חברים, ווערט באריכטעט, זיינען אנטלאפן אויף א פלאנען אין דער ריכטונג פון דער פאר־טוגעזישער גרעניץ.

מזרח אייראָפּייאישע אידן פאר־כאפּן קהלה אין צאָפּאָט

דורכגעפאלן אין נעכטיקע וואלן

דאנציג, דעצ. 16 (איטא). — די מזרח אייראָפּייאישע אידן האבן פארכאפּט אלע זעקס פלעצער אין דער צאָפּאָט קהלה פאראוואלטונג אין נעכטיקע וואלן. דיי דייטשע אידן האבן ניט געוואונען קיין איינציקן פלאץ.

אגב - אורחא

פון מארק

פראגרעס און רעאקציע

ס׳איז נאטירלאך זייער שיין און פיין צו זיין פּראָגרעסיוו, און ס׳איז זייער מי־אום צו זיין רעאקציאָנער.

דאס איז אנגענומען ביי אלעמען, ביי אידן, ווי ביי ניט־אידן. אפילו די סאמע אמת׳ליקע רעאקציאָנערן ווילן זיך ניט מודה זיין אז זיי זיינען אזעלכע, און זיי קאקעטירן מיט׳ן וואָרט פּראָגרעס.

און אין דער אמת׳ן אי עס גאר ניט אזוי לייכט צו דעפינירן אזא סארט באַ־גריף פון פּראָגרעס, און פון זיין קענזאָאָ, רעאקציע, וואס זאל זיין גלייך אנגעמבאר פאר אלעמען.

* * *

איך ווייס ניט גענוי ווי עס שטייט מיט דעם ענין ביי די ניט־אידן, אבער אין דער אידישער וועלט, וואס איז פארפעסטעט מיט פאליטיקאנסטווע (אנד מיט קליינ־שטעלדיקער) מער ווי וועכטע ס׳איז אנ־דער פאלק (אויסער אפשר רוסלאנד), ווערן געוויינלאך די דאזיקע באגריפן גע־מאסטן מיט׳ן פאליטישן רעכטיזם אדער לינקיזם, — וואס לינקער, אלץ פּראָגרע־סיווער, און וואס רעכטער, אלץ רעאקציי־אנערער.

אבער די באגריפן פון רעכטיזם און לינקיזם אליין זיינען ביי אונז גאנץ מטושטש.

נעמען נעמט זיך די דאזיקע דעפיניציע פון א פארלאמענטארישן סדר, — די אפּאזיציע זיצט אינ׳ם פארלאמענט צו דער לינקער זייט פונ׳ם פּרעזיצער.

אין אין דער אמת׳ן ביי היינטיקן טאג, לשלמ׳, די קאנסערוואטיווע פּארטיי אין ענגלאנד די לינקע, ווייל זי איז אין דער אפּאזיציע, בעת מאקדאָנאלדס ביינקל איז דער עקסטרעם רעכטער.

אבער אנגענומען איז עס שוין געווארן אז ״לינק״ הייסט עקסטרעמע פּאַרעדנונגען לטובת די נידעריקערע קלאסן, הויפּטזאַכ־לאך די ארבעטער; און רעכט — מיינט צו גיין אין דער פארקערטער ריכטונג.

* * *

וואס איז אבער באמת לטובת די אר־בעטער איז נאך ניט אזא זאך וואס אלע האבן אנגענומען אין אינגעשטיטס.

אז די געוועזענע בריטישע קאנסערוואַ־טיווע רעגירונג, למשל, האט פארבאנדן די ארבעטער יוניאנס בייצוטראגן געלט פאר די פאליטישע פאנדן פון דער ארבעטער פּארטיי, האט זי עס געטאן אונטער׳ן אויסרייד, אז דאס איז אין די אינטערעסן פון די ארבעטער יוניאנס.

פונדעסטוועגן אנערקענען מיר דאס אלע פאר א רעאקציאָנערן געזעץ, פאר א ״רעכטן״, כאטש עס זיינען דא זיכער מענ־שען צווישן די ארבעטער, וואס מיינען אויפריכטיק, אז דאס איז א פּראָגרעסי־ווער געזעץ.

אבער ווען די סאוועט רעגירונג פאר־באט די ארבעטער צו באטייליקן זיך אין וועלכער ס׳איז פאליטישער טעטיקייט, אויסער דער אפיציעל גוטגעהייסענער קאָ־מוניסטישער, און דאס בלויז בלויז לויט׳ן ״הערשנדיקן קורס״, — איז דאס זייער לינק, און במילא אויך פּראָגרעסיוו . . .

* * *

אבער אויסער אט די שוין פעסטגע־שטעלטע און מער־ווייניקער קלארע פאַ־ליטישע אריינגעאיעס, זיינען דא נאך ביי אונז א סך אנדערע אינגנואראלטע פאראורטיילן, וואס האבן א שייכות צו דעם זעלבן ענין.

אזוי, למשל, ניט געקוקט אויף דער גאנצער אויפקלערונגס ארבעט וואס איז ביי אונז אנגעפירט נעווארן פאר דיי לעצ־טע צעצדליקער יאָרן, האבן מיר נאך ניט באפרייט זיך פון די אסימילאטאָרישע באגריפן, אז נאציאָנאליזם, אין זיין יערן אויסדרוק איז ״רעכט״.

און וואס מער איינער איז פריי פון זיין פליכטבאוואוסטזיין אין פון זיין געפיל־פון צוגעבונדענקייט צו זיין איינענעם פאלק, און וואס מער ער פארבינדט די אינטערעסן פון זיין איינענעם פאלק, — אלץ לינקער איז ער, און במילא שוין אויך פּראָגרעסיווער.

* * *

א מוסטער פון אזא עקסטרעמען לינ־קיזם איז געווען אן אפּהאנדלונג איבער דער אידישער געשיכטע אין דער קאמר־ניסטישער ״פרייהייט״, וואו דאס אידישע מאַרטירערטום אין מיטלאלטער איז דער־קלערט געווארן מיט׳ן אידישן נעיגע נאך גאלד, — און אן ערך אזוי: ״דער שטע ישראל אויפ׳ן שייטער הויפן איז געווען דער אפּקלאנג פון די גאלד פעסער״.

דאס איז דער פּראָגרעסיווסטער כליק אויף דער אידישער געשיכטע!

און פונקט אזוי זיים איר עכט לינק און פּראָגרעסיוו, וואס מער איר זייט גרייט מקריב צו זיין די אידישע אינטערעסן פאר אימעצן אנדערש, וואס מער איר שטעלט זיך איין, למשל, פאר די אראבער קינדער אין אן. וו.

* * *

אז די בריטישע ארבעטער רעגירונג האט ארויסגעצוואונגען א פאשיסטישע רעגירונג אויף עניפטן כדי אנצוהאלטן דארטן די מאכט, אדער אז די דריקס אונ־טער מיט בלוט די אינדישע פרייהייטס אוו־באוועגונג, קאנט איר נאך אנהאלטן איי־ער רעפּוטאציע פון א פּראָגרעסיוון מענשן, ווען איר קריטיקירט זי פאר איר אימפּע־ריאליזם אין עניפטן און אין אינדע.

רעדט איר אבער ווען איר ווייסן פאַ־פיר, געצילט קענן די אירן (די אידישע אַ ר ב ע ט ע ר כפרים), דאן איז עס א לינקיסטישע און פּראָגרעסיווע מצוה צו זיין איינשטימיק מיט אים, — כ׳ווייס, אפנים ווייל ס׳איז קענן די אידן . . .

* * *

איך בין זיך מודה, אז אין דעם און אין אנדערע פאלן בין איך ניט פאַרזיכטיק מיט מיין ״פּראָגרעסיווער״ רעפּוטאציע.

ווייל איך האב אז אנדער עפיניציע פון דעם, וואס אין פּראָגרעס און וואס איז רעאקציע, און, לויט מיין אייגענער אויס־טייטשונג, בין איך אפט פּראָגרעסיוו, ווען מיינע לינקע פריינט זיינען רעאקציאָנער.

מער ווענן דעם וועל איך אפשר ריידן ביי אן אנדער געלעגנהייט.

MON. DEC. 15
Classifie
אפטייזונג
PROF. SCOTT
MAGIC TIRE & B.
424 Graha
A. M
PH. 3
Business O
SCOTT REAL
FOR R
A פראגע
ישע וואָרט״
52 2

THE ISRAELITE PRESS The only Jewish Newspaper in Western Canada.

אידישע וואָרט

Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year
Established 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

זאָל ווינניפעג פאַרקויפן איר היידראַ?

דער אָנבאָם וואָס איז געמאַכט געוואָרן פון דער מאָנטרעאָלער עלעקטרישער קאָמפּאַני (וועלכע איז אגב איינע פאַרבונדן מיט עלעקטרישע קראַפט אינטערעסן איבער'ן גאַנצן לאַנד, און קאָנטיק אויך מיט דער ווינניפעג עלעקטריק קאָ.), — דער אָנבאָם אָפּצוקויפן די ווינניפעג סיטי היידראַ, איז ניט געמאַכט געוואָרן מיט'ן צוועק צו ראַטעווען די היידראַ פון א שלעכטער לאַגע, דורך א בעסערער און מער מיכטיקער פאַרוואַלטונג.

די היידראַ איז א גוטגייענדיקער געשעפט. וואָס ברייגנט גוטע פּראָפיטן פאַר דער שטאָט ווינניפעג. אויסער דעם וואָס זי האַלט זי פריין פאַר עלעקטרישער ענערגיע דאָ אָן פאַקטיש די ביליקסטע אויפ'ן קאָנטינענט. זי ווערט. הייסט עס. איצט אויך זייער גוט פאַרוואַלטעט. און זי נויטיקט זיך ניט אין קיין פריוואַטע אונטערנעמער. וואָס זאָלן פון איר "מאַכן א לייט".

דער אָנבאָם איז געקומען דערפאַר, ווי עס זעט אויס צו זיין קלאָר פונ'ם שטעם וואָס די פאַרטרעטער פון דער מאָנטרעלער קאָמפּאַני און פון דער ווינניפעג עלעקטריק קאָ. האָבן געהאַט מיט מעיאָר זגעב און אַלדערמאַן מעקערטשאַר, ווייל די ווינניפעג עלעקטריק קאָ. מאַכט שלעכטע געשעפטן מיט דעם טראַמוויי סיסטעם, און זי פילט. אז ווען זי נעמט איבער די סיטי היידראַ אין באַפרייט זיך פון איר "האַלד שניידנדיקער קאָנקורענץ", קאָן זי מאַכן גענוג פּראָפיטן צו דעקן אירע פרעטענדירטע פאַרלוסטן אויפ'ן אַנטרייב פונ'ם טראַמוויי סיסטעם.

אויב די שטאָט וויל אָבער ניט פאַרקויפן די היידראַ, דאַן קומט א צווייטער אָנבאָם, — זי זאָל איבערנעמען דעם טראַמוויי סיסטעם, באַפרייט ענדיק די קאָמפּאַני פון דער הכבדה. איר עלעקטרישן סיסטעם האָט זי אָבער ניט בדעה צו פאַרקויפן,— א סימן, אז עס ברייגנט יא אריין די געהעריקע פּראָפיטן.

עס קומט אויס זייער מאָדנע, פאַרוואָס די שטאָט זאָל דאַרפן אוועק געבן איר סיטי היידראַ. — זאָל עס זיין אויף די בעסטע באַדינגונגען און אויף דעם הכסכנת פרייז. — כדי א פריוואַטע קאָמפּאַני זאָל קאָנען מאַכן בעסערע געשעפטן. אָבער דאָס איז דאָך איינגלאַך וואָס דער אָנבאָם מיינט. אָדער, ווי אַן אַנדער אויסוועג פאַרוואָס זאָל ווינניפעג פונקט איבערנעמען פון דער ווינניפעג עלעקטריק קאָמפּאַני דוקא דעם טייל פון איר אונטערנעמונג, וועלכער פאַראורזאַכט פאַרלוסטן, אַן די אָפּטיילונגען, וואָס ברייגנען פּראָפיטן?

מעיאָר וועב, אין זיינע דערקלערונגען וועגן דער פראַגע, האָט באַהויפּטעט, אז דער וואַיזלזיין פון דער ווינניפעג עלעקטריק קאָמפּאַני האָט א שייר כות צו טויזנטער קאַנאַדער איינוואוינער, וואָס זיינען אירע אקציאָנערן. דאָס הייסט, אז דאָס איז שוין מער א געזעלשאַפטלאַך, ווי א פריוואַטע פראַגע. אָבער אין דער זעלבער לאַגע געפינען זיך דאָך נאָך א סך פריוואַטע אונטערנעמונגען פון אקציאָנערע געזעלשאַפטן. און איז דען ווינניפעג מחוייב צו קומען צו היילף יעדער אייגנער פון זיי וואָס געפינט זיך אין שווערקייטן?

נו, די ווינניפעג עלעקטריק קאָ. איז טאַקע א ווינניפעגער אונטערנעמונג. און, ווי אין א "פאַבליק יוטיליטי", זיינען די ווינניפעגער ביירגער פאַראינטערעסירט אין איר וואוילזיין אויף אזויפיל, אז זי זאָל געבן די געהערי־קע דינסט. אָבער די סיטי היידראַ איז דאָך אויך א "פאַבליק יוטיליטי", און וואָס זיינען די אינטערעסן פון דער מיינסטע ביירגער פון ווינניפעג, וואָס געבריויכן איר עלעקטרישע ענערגיע, און וואָס זיינען פאַקטיש אירע אקציאָנערן, ווייניקער וויכטיק, ווי די אינטערעסן פון די פאַר טויזנט אקציאָנערן פון דער ווינניפעג עלעקטריק קאָ. פאַרשפּרייט איבער'ן קאַנאַדן לאַנד. די מייסטע פון וועלכע זיינען בלויז אקציאָנערן אין נאָמען, האָבנדיק בלויז קליי־נע "פּאַרגעצויגענע" אקציעס?

אמת, דער אָנבאָם לויטעט, אז עס זעט באַצאָלט ווערן א גוטער פּרייז צו די ביירגער פון ווינניפעג אין געהערקיע גאַראַנטיעס וועלן געגעבן ווערן צו די ביירגער פון ווינניפעג פאַר עלעקטרישע "ריינטס". דער פּרייז אָבער מיינט גאָרנישט פאַר די ווינניפעגער ביירגער, וואָס זיינען אינ'ם עלעק־טרישן געשעפט ניט צוליב פּראָפיטן. נאָר צוליב ביליקע "ריינטס", און די גאַראַנטיעס פאַר ביליקע "ריינטס זיינען קיין סך ניט ווערט דערפאַר, ווייל אזעלכע אַפּמאַכן איז דאָ אַלעמאָל א מעגלאַכקייט צו עגדערן, — א ראיה, מאַקע אונזערע טראַמוויי "ריינטס", וואָס ווערן תמיד געהערכערט, ווען די קאָמפּאַני באַקלאָגט זיך אויף פאַרלוסטן.

דער צייל פון אָפּקויפן די סיטי היידראַ קאָן דאָך זיין בלויז איינער: צו פאַרבעסערן די לאַגע פון דער פריוואַטער קאָמפּאַני דורך פאַרגרעסערן אירע פּראָפיטן. און אָט די פּראָפיטן קאָנען דאָך ניט פאַרגרעסערט ווערן, סיידן אויפ'ן חשבון פון די ביירגער פון ווינניפעג, וואָס געבריויכן עלעקטרישע באַלייכטונג און קראַפט.

עס איז דערפאַר ניטאָ קיין שום זיכען אין דעם, אז די ווינניפעגער ביירגער זאָלן מיט זייערע איינגענע הענט איבערגעבן זייער היידראַ אין פּרי־וואַטן באַזיץ, כדי פריוואַטע קאָמפּאַניס זאָלן קאָנען אויף זייער חשבון מאַכן בעסערע פּראָפיטן, אָדער, זאָל עס זיין, זיך ראַטעווען פון אָנווער.

וואָס איז שייך דעם צווייטן אָנבאָם, וועגן איבערנעמען דעם טראַמ־וויי סיסטעם, לאָזט זיך די פראַגע יא פאַרהאַנדלען. דער טראַמוויי סיסטעם איז איינע פון די עלעמענטאַרסטע געזעלשאַפטלאַכע נויטווענדיקייטן פון שטאָט, און ער קאָן ניט אָנגעהאַלטן ווערן אין א שטענדיק קריטישער לאַגע, און אין א מצב פון שטענדיקע ענדערונגען אין די פאַר־טאַריפן.

באַלד ווי די קאָמפּאַני אליין אנערקענט אז זי פאַרלירט געלט פון דער אונטערנעמונג, דאַרף זי זיין ווייליק פּטור צו ווערן פון איר, און זי דאַרף זי זיין ווייליק צו פאַרקויפן צו דער שטאָט ווי מען פאַרקויפט יעדן שלעכ־ניינענדיקן געשעפט, — צו אזויפיל סענט אויפ'ן דאָלאַר.

וואָס איז שייך דער שטאָט, וועט זי דאַרפן געפינען די נויטיקע מיט־לען צו פאַרגרעסערן דעם געבריויך פונ'ם טראַמוויי, ניט האָבנדיק אין זינען פּראָפיטן, נאָר די באַקוועמלאַכקייט פונ'ם פּובליקום. ווי מיר האָבן ביי אַן אַנדער געלעגענהייט באַמערקט, איז עס ניט קיין גוזאַלדיקע סכנה אפילו ווען די שטאָט זאָל דאַרפן צוליינן געלט צום טראַמוויי סיסטעם: אויב די שטאָט קאָן ברוקירן גאַנץ אויפ'ן חשבון פונ'ם שטייער־צאָלער פאַר דער באַקוועמ־לאַכקייט פונ'ם מאָטאָריסט. מאָג זי פון די זעלבע שטייערן אויך אויסהעלפן דעם טראַמוויי־פאַרער.

און ווען די שטאָט פאַרהאַנדלט וועגן דעם אָפּקויף פונ'ם טראַמוויי סיסטעם, וואָלטן די פאַרהאַנדלונגען שוין געדאַרפט ביין ווייטער, איינצ־שליסאויך דער קאָמפּאַניס עלעקטרישע באַדינונג אָפּטיילונג, אמוויניקסטנס אויף וויפל די שטאָט ווינניפעג גופא איז שייך. באַלד ווי די שטאָט באַפרייט זי פון איר אונטערנעמונג וואָס ברייגנט איר פאַרלוסטן, קאָן זי דאָך פאַר־לאַנגען פון איר אויך די איינע פאַרבונדענע דערמיט דעפּאַרטמענטן, וואָס ברייגנען פּראָפיטן.

נו, עס רעדט זיך אזוי, — מיר פאַרשטייען גאַנץ גוט, אז אזוי ווייט וועט עס ניט גיין. מיר ווייסן אויך גאַנץ גוט, אז ווען די שטאָט זאָל וועלן איבערנעמען דעם טראַמוויי סיסטעם, וועט דער פאַרלאַנגטער פּרייז זיין גוואַלדיק הויך.

אָבער מיר ווילן פאַר זיך אַליין דאָ מאַכן קלאָר די לאַגע. מיר קאָנען איינגיין אויף איבערנעמען דעם טראַמוויי סיסטעם, אויב ער זאָל אונז פאַר־קויפן ווערן אויף א צוגענגלאַכן פּרייז. מיר קאָנען ניט איינגיין אויפ'ן פאַרקויף פון דער סיטי היידראַ, ווייל דאָס קאָן אונז קיין שום נוצן ניט ברייגנען, נאָר מוז כמעט אומפאַרמיידלאַך פירן צו העכערע עלעקטרישע "ריינטס" פאַר'ן געברויכער.

ביי די פאַרטוגעזישע אידן אין פאַריז

(א בריוו פון פאַריז)
פון ה. וואַקסמאַן
(ספּעציעל פאַר ד. א. וו. דורך "אימא")

פאַרטוגעזישע אידן, — ניטאָ מער קיין סך פון זיי. עפּעס הערט מען יאָ אמאָל פון פאַרטוגעזישע אנוסים, וועלכע האָבן א איינגענע שול אין ליסאַבאָן, און מיט וועלכע עס האָט זיך פאַר די לעצטע פאַר יאָר גענומען אינטערעסירן די אַר־דיש־וויסנשאַפטלאַכע וועלט, אָבער ניט פון די גיי איך דאָ ריידן, ניט פון אנו־סים נאָר פון אמת'ע אידן, אמת, שטאַרק אסימילירטע, אָבער דאָך אידן, אידן וועלכע האָבן ערשט מיט עטלאַכע צענד־ליק יאָר צוריק, נאָך געשפּילט א באַ־דייטנדע ראָלע אין וועלט אידנטום.

ביי היינטיקן טאָג געפינען זיך פינף פאַרטוגעזישע אידישע קהלות אין אַיי־ראָפּע. ווען איך זאָג פאַרטוגעזישע, דאַרף מען דאָס ניט פאַרבייטן מיט ספּרדים — אָדער ווי מען רופט די ספּרדים אין אַי־דיש — "פּרענקן". אלס ספּרדים אָדער פרענקן ווערן באַצייכנט די אַלע אידן וועלכע שטאַמען פון די גולי ספּרד און אויך די אידן וועלכע וואוינען אין די מזרח לענדער, און א חוץ דעם נוסח התפלה פון די פאַרטוגעזן, וועלכער איז שטאַרק ענלאַך דעם ספּרד'ישן, האָבן די דאָזיקע צוויי סאָרטן אידן איינער צום צווייטן ניט קיין שייכות.

די אויבנערמאַנטע 5 קהלות פון פאַרטוגעזן, זיינען פאַלגנדע די ערשטע טוגעזישע אידן איז געווען בלויז א באַ־גרעסטע און איינפלוסרייכע אין אמ־סטערדאַם. וועלכע רופט זיך — און מיט רעכט — די מאַמע פון אַלע פאַרטוגעזי־שע אידן. די אמסטערדאַמער קהלה איז נאָך אזוי צו זאָגן "ראַסן ריין". אין דער גרויסער פאַרטוגעזישער שול פון אמסטערדאַם קאָן מען אַן אשכנזי נאָך ביז היינטיקן טאָג ניט קריגן קיין עליה. די צווייטע אין איינפלוס און גרויסקייט איז די לאַנדאָנער פאַרטוגעזישע געמיינדע. אלס די דריטע רעכנט זיך די פאַריזער, די פערטע איז אין האַאג און די פינפטע אין קלענסטע געפינט זיך אין האַמבורג.

די פאַרטוגעזישע קהלה אין פאַריז, פון דער וואָס איך גיי דאָ ריידן, איז איינגעלאַדן די איינציקע פון די פינף וועל־כע האָט מער ניט קיין שום באַציאונג מיט די אנדערע פיר, און אין דער צייט ווען די איבעריקע פיר פאַרטוגעזישע יושבים האַלטן נאָך אָן א געוויסן קאָנ־טאַקט איינע מיט דער אנדערער, איז די פאַריזער כמעט פאַלשטענדיק איזאָלירט.

אין סאַמע צענטער פון דער פאַריזער "סיטי", — אין דער קאָכיקער און רור־שיקער ענגנט פון דער לאַפאַיאָט נאַס, איז דער בופּו: — געפינט זיך, די שול פון די פאַרטוגעזישע אידן. ווען מען וויל זיך באַקאַנען מיט דעם לעבן פון די פאַר־טוגעזישע אידן איז געגנט בלויז א באַ־זונדערן איינגאַרטיקן באַגריף וועגן דעם וואָס די אַנטוויקלונג אין פאַר־געקומען קאָן מען זעען פון די אַרכעלאַ־גישע פאַרשונגען. יעדע אויסגראַבונג איז ווי א שטיין אין מאָזאַיק (א קינסטלע־רישע ווערק צוזאַמענגעשטעלט פון שטיינדלאַך) אמאָל זעט מען די רעזולט־טאַטן באַלד און אמאָל דאַרף מען ערשט וואַרטן אויף נאָך מאַטעריאַל פון ווייי־טערע אויסגראַבונגען, כדי אַרויסצוקריגן א גאַנץ און קלאָר בילד. ווען מען גע־פינט, למשל, אין אַן אויסגראַבונג א סטאַטוע אָדער אָפּבילדונג פון דער גע־טין עשתּרות, דאַרף מען נאָך ניט ציען קיין שלוסן, אז די באַפעלקערונג האָט געדינט צו אַן דער געטין. צו אזא שלוס קאָן מען קומען ערשט נאָך דעם, ווי מען געפינט די עשתּרות אין דער גאַנצער געגנט.

די ערשטע אונטערזוכונגען אין אַן־לעסטינע זיינען געמאַכט געוואָרן פון דעם "פאַלעסטיין עקספּלאָריישאָן פאָנד" וואָס איז אַרגאַניזירט געוואָרן אין יאָר 1864. די אונטערזוכונגען האָבן זיך באַשריינקט מיט מאַפּאַגראַפישע און גע־אָגראַפישע פאַרשונגען און זיך ניט אָפּ־געגענען מיט אויסגראַבונגען. ערשט אין 1880 איז מען צוגעטראָטן צו א גאַנ־צער רייע אויסגראַבונגען, וואָס האָבן זיך פאַרשטאַרקט באַלד נאָכ'ן וועלט קרינ־ענגלישע, דייטשע, האָלענדישע און אמע־ריקאַנישע אַרכעלאָגישע עקספּעדיציעס האָבן געגומען אַרבעטן און קאָאָפּעריר־ען. אין די וויסנשאַפט באַשטימט שפּורן מזרח איז דורך דעם גוואַלדיק באַריי־כערט געוואָרן. די לעצטע אַנטדעקונג פון דעם אַזוי גערופענעם "שאַרבן פון גליל" פון דעם "ניטערדאַל טיפּ" גיט אונז א באַגריף וועגן דעם ערשטן מענשן אין פאַלעסטינע. ביסלאַכווייז ווערט די גרייז גרויע געשיכטע פון דעם לאַנד צוזאַמענ־געשטעלט. מען געפינט די הייליקן וואָ־ס האָבן געלעבט די מענשן פון דער "שטיין עפּאָכע". מען גראָבט אויס די וואָפן און די כלים פון די קרעמענעס, וואָס זיי האָבן געבריויכט, און גראָבנדיק ווייטער און טיפער, קומט מען צו דער "בראָנז עפּאָכע", וועגן די מענשן האָבן שוין אָנגעהויבן לעבן אין דערפער און שטעט.

אין יענע וועלט טיילן, ווי א שטאָט פלעגט חרוב ווערן, האָט מען אויף אַי־רע רואינען גענומען בויען א נייע. די ערשטע שטאָט פלעגט געבויט ווערן אויף א פלאַץ, וואָס איז געווען באַזונדערס צו־געפּאַסט פאַר דעם צוועק צוליב דער סטראַטעגישער פּאָזיציע און נאָע־. צו וואַסער און מען פלעגט די שטאָט אַרומרינגלען מיט א שטיינערנער וואַנט, כדי צו באַשיצן זיך פאַר דעם שונא. און אזוי האָבן צוויי־דריי, אָדער צען שטעט נעקאָנט אויפגעבויט ווערן איינע אויף דער אַנדערער, און ווען מען גראָבט זיי אויס, אַנטפּלעקט זיך שטאָט נאָך שטאָט און מען האָט פאַר זיך די געשיכטע פון קאַפּיטאָלאָוויי באַגראָבן אין דער ערד. אין די ייערע אויסגראַבונגען געפינט מען, למשל, די געשיכטע פון די קריי־ציקע. אין די אַנדערע — די געשיכטע פון די אַראַבער, וואָס האָבן זיך אריינ־גערינט אין פאַלעסטינע אין דעם יאָר 632 — דאָס יאָר פון מחמד'ס טויט. אין נאָך אויסגראַבונגען געפינט מען דו שפּו־רען פון די רוימער און גריכן פון דער צייט וועגן זיי האָבן געהערשט איבער ארץ־ישראל.

איינע פון די גאָר אינטערעסאַנטע אויסגראַבונגען וואָס זיינען געמאַכט גע־וואָרן איז אין דער געגנט, וואו עס האָט וואוסטער אַרכעלאָג, ער האָט זיך אָפּגע־נעמען מיט אויסגראַבונגען און פאָרשונגען אין פאַלעסטינע און מיר גיבן דאָ דעם אינהאַלט פון אַן אינטערעסאַנטן אַר־טיקל, וואָס ער האָט פאַרעפנטלאַכט וועגן דעם רעזולטאַט פון די אויסגראַבונגען, וואָס זיינען געמאַכט געוואָרן פון פאַר־שייידענע אתכעלאָגן אין פאַלעסטינע און וועגן דעם נייעם ליכט, וואָס זיי וואַרפן אויף דער פאַר־ביבלישער געשיכטע פון דעם אידישן פאָלק.

רער.

*) נעלסאָן גליק, וועמעס אַרטיקל מיר דרוקן דאָ, איז א פּראָפעסאָר און א באַ־וואוסטער אַרכעלאָג. ער האָט זיך אָפּגע־נעמען מיט אויסגראַבונגען און פאָרשונגען אין פאַלעסטינע און מיר גיבן דאָ דעם אינהאַלט פון אַן אינטערעסאַנטן אַר־טיקל, וואָס ער האָט פאַרעפנטלאַכט וועגן דעם רעזולטאַט פון די אויסגראַבונגען, וואָס זיינען געמאַכט געוואָרן פון פאַר־שייידענע אתכעלאָגן אין פאַלעסטינע און וועגן דעם נייעם ליכט, וואָס זיי וואַרפן אויף דער פאַר־ביבלישער געשיכטע פון דעם אידישן פאָלק.

די וואונדער אוצרות וואָס מען האָט אויסגעגראָבן אין ארץ-ישראל

פון פּראָפעסאָר נעלסאָן גליק *

ביז מיט צוויי דורות צוריק איז דער הויפּט קוואַרטאַל פון אינפאָרמאַציע וועגן ארץ־ישראל געווען די ביבל. די ביבל איז אבער ניט קיין בוך פון געשיכטע ווי אַט דער טערמין ווערט פאַרשטאַנען אין אונזערע צייטן. די ביבל איז אין איר עיקר א דאָקומענט אין וועלכן עס ווערט ארויסגעבראַכט א געוויסער רעליגעזער שטאַנדפּונקט.

א סך ליכט איז אבער געוואָרפן גע־וואָרן אויף עס וועט נאָך געוואָרפן ווערן אויף דעם לעבן אין פאַלעסטינע דורך די אַנטדעקונגען, וואָס ווערן געמאַכט אין און אַרום פאַלעסטינע. אין דער איצ־טיקער צייט קריגן מיר אינפאָרמאַציע וועגן דעם לעבן פון די יחידים דורך די אויסגראַבונגען אין סיריע און נאָך מער ירידעות וועלכע מיר קריגן וועגן זייער אַנ־וועזנהייט אין פאַלעסטינע דורך די אויס־גראַבונגען, וואָס ווערן דאָרט געמאַכט. די פולע באַדייטונג פון די ווערטער אין יחזקאל "אין דער אמורי איז געווען דיין פאָטער און דער חיתי דיין מוטער", — וואָס דער נביא האָט געזאָגט וועגן די אידן, וועט נאָך באַוויזן ווערן. די אויס־גראַבונגען וואָס ווערן דאָרט געמאַכט, פון פּראָפעסאָר לעאָנאַרד וואולי אין אור כשדים, פון וואָנען אברהם אביגו האָט זיך אַרויסגעלאָזט אין דעם לאַנד כנען, ביריינגען אַריין די גאַנצע סביבה אין וועלכער אברהם האָט זיך דאַכאַלסט גע־פונען. מ'האָט געפונען באַווייזן פאַר דעם מבול וועגן וועלכן עס ווערט דער־ציילט אין דער ביבל. עס איז קיין פראַ־גע ניט, אז עס איז פאַרגעקומען א שרעק לאַכע פאַרפלייצונג וואָס שטימט מיט דער באַשרייבונג אין חומש. אין די בריוו וואָס מען האָט געפונען און וועל־כע זיינען געשריבן געוואָרן אויף טאָוולען פון פאַלעסטינער הערשער, פון שבטים וואָס זיינען געווען אונטערוואָרפן צו די עגיפּטער, באַווייזן אַז בבל האָט אויס־געאיבט א גרויסן קולטורעלן אינפלוס אויף פאַלעסטינע. אין דעם פאַרצענטן יאָרהונדערט פאַר דעם געבורט פון יע־זוס.

די אויסגראַבונגען וואָס זיינען אָן אין און אַרום פאַלעסטינע האָבן ביינע־טראָגן זייער פיל צו אונזער וויסן פון פאַלעסטינער געשיכטע און זיי וויי־זן, וואָס פאַר א גרויסן אינפלוס עס האָבן אויסגעאיבט אנדערע פעלקער אויף דעם לעבן פון דער פאַלעסטינער באַפעלקע־רונג. איבערהויפּט איז געווען שטאַרק דער אינפלוס פון די עגיפּטער. די עגיפּ־טער האָבן געלאָזט באַשטימטע שפּורן אויף דעם רעליגיעזן לעבן, אויף דער לי־טעראַטור, און אפילו אויף דער שפּראַך פון דער פאַלעסטינער באַפעלקערונג.

די אויסגראַבונגען וויזן אויף, אז די אידישע שבטים וואָס האָבן זיך באַזעצט אין פאַלעסטינע האָבן אין אלגעמיין אי־ברגענומען פון אנדערע פיל מער ווי זיי האָבן געגעבן, און אז די צייט פון זיי־ער איינוואַנדערן און באַזעצונג איז גע־ווען פאַר די איזראַעליטן א צייט פון לערנען פון אנדערע. זיי האָבן ניט אויפ־געבויט א סך פון די שטעט פון די כנע־נים וואָס זיי האָבן צעשטערט אין פאַר־לויף פון די מלחמות. און די ייע שטעט וואָס זיי האָבן געבויט מיט פיל מער פּראַכט, ווי די כנענישע, האָבן אין דעם בוי פון די הייזער נעטראָגן אין זיך סמנים פון א פרעמדן איינפלוס. זיי האָ־בען זיך אויף געפונען אונטער דעם איינ־פלוס פון דעם רעליגיעזן לעבן פון די פעלקער צווישן וועלכע זיי האָבן גע־לעבט. און ווען מען נעמט דאָס אַלעס אין באַראַכט ווערט נאָך וואונדערלאַ־כער דער אויסשוואונג פון די אידישע נביאים און דן אַנטוויקלונג פון א באַ־איינע.

פון די גאָר אינטערעסאַנטע אויסגראַבונגען וואָס זיינען געמאַכט גע־וואָרן איז אין דער געגנט, וואו עס האָט וואוסטער אַרכעלאָג. ער האָט זיך אָפּגע־נעמען מיט אויסגראַבונגען און פאָרשונגען אין פאַלעסטינע און מיר גיבן דאָ דעם אינהאַלט פון אַן אינטערעסאַנטן אַר־טיקל, וואָס ער האָט פאַרעפנטלאַכט וועגן דעם רעזולטאַט פון די אויסגראַבונגען, וואָס זיינען געמאַכט געוואָרן פון פאַר־שייידענע אתכעלאָגן אין פאַלעסטינע און וועגן דעם נייעם ליכט, וואָס זיי וואַרפן אויף דער פאַר־ביבלישער געשיכטע פון דעם אידישן פאָלק.

דעם נייעם ליכט וואָס זיי וואַרפן אויף דער פאַרביבלישער און ביבלישער געשיכטע פון אידישן פאָלק

מען געפונען פיר פאַבריקן פון פאַריבן, וואָס דאָס וויזט, אז די אידן האָבן דאָרט געעמאַט א וויינטס אין אינדוסטריעלן צענ־טער, און אז מען האָט זיך דאָרטן אָפּ־געגעבן מיט פאַרבן וואָלענער קליידער. מען האָט אויף געפונען פאַרשיידענע כלים, טואַלעט אַרטיקלען און בילדער פון דער געטין עשתּרות, אין דאָס וויזט, אז די אידישע פרויען האָבן שטאַרק געהאַלטן פון דער דאָזיקער געטין. מען קריגט אויף פון דעם א בילד פון דעם מענשלאַכן לעב־בען פון יענער עפּאָכע, א לעבן וואָס איז נאָך געווען באַאיינפלוסט פון דעם גייסט פון די נביאים.

א סך אויסגראַבונגען באַשטעטיקן דאָס וואָס עס ווערט דערציילט אין דער ביב־ל.

אזוי האָט מען, למשל, אין תּל־עו־אַבבעה, זיבן מייל פון ירושלים אויס־גערגאָבן אַן אַלטע וואַנט, וואָס איז גע־ווען פינף אין דריי־סיק פון הויך און פון זעכצן ביז צוואַנציק פוס דיק. עס איז דערפאַר קיין וואונדער ניט, ווען די מרגלים, וואָס משה האָט געשיקט קיין ארץ־ישראל האָבן געבראַכט א באַריכט, צוואַמען מיט די משוררים באַשלאָסן צו מאַכן אַן "אבסטראַקציע", און א פרייטאָג צו נאַכט, ביי קבלת שבת איז טאַקע פאַר־נעקומען די ערשטע "אטאַקע"; בעת דער חזן סענדאַווסקי האָט גענומען זאָגן "לכה דודי", האָבן די משוררים פּלוצלונג גענ־ען זיינגען . . . דער חזן האָט געזאָגט "התעוררי" האָבן די משוררים געזונגען "לא תבושי".

דער חזן, א דערצאַרנטער פון דער אומ־געריכטער "רעוואָלוציע", האָט פון גרויס כעס איינעם פון די משוררים אָפּגעטאָס־טען א הילכיקן פאַטש. דער פאַטער פון געפאַטשטן, וואָס איז גראַד געווען אין שול, האָט ניט געמאַכט קיין לאַנגע שהיות, איז צוגעלאָפן צום עמוד און דעם חזן באַ־צאָלט כפל. ער האָט אים אַראָפּגעלאָגן 2 קאָנקרעטיקע פּעטש, אז די וועגן האָבן אזש געצייטערט.

אין שול האָבן זיך באַלד געבילדעט צוויי לאַגערן. איין צד האָט געהאַלטן מען געפונען פון דער אַנטוויקלונג אין אמ־סטערדאַם. וועלכע רופט זיך — און מיט רעכט — די מאַמע פון אַלע פאַרטוגעזי־שע אידן. די אמסטערדאַמער קהלה איז נאָך אזוי צו זאָגן "ראַסן ריין". אין דער גרויסער פאַרטוגעזישער שול פון אמסטערדאַם קאָן מען אַן אַשכנזי נאָך ביז היינטיקן טאָג ניט קריגן קיין עליה. די צווייטע אין איינפלוס און גרויסקייט איז די לאַנדאָנער פאַרטוגעזישע געמיינדע. אלס די דריטע רעכנט זיך די פאַריזער, די פערטע איז אין האַאג און די פינפטע און קלענסטע געפינט זיך אין האַמבורג.

די פאַרטוגעזישע קהלה אין פאַריז, פון דער וואָס איך גיי דאָ ריידן, איז איינגעלאַדן די איינציקע פון די פינף וועל־כע האָט מער ניט קיין שום באַציאונג מיט די אנדערע פיר, און אין דער צייט ווען די איבעריקע פיר פאַרטוגעזישע יושבים האַלטן נאָך אָן א געוויסן קאָנ־טאַקט איינע מיט דער אנדערער, איז די פאַריזער כמעט פאַלשטענדיק איזאָלירט.

אין סאַמע צענטער פון דער פאַריזער "סיטי", — אין דער קאָכיקער און רור־שיקער ענגנט פון דער לאַפאַיאָט נאַס, איז דער בופּו: — געפינט זיך, די שול פון די פאַרטוגעזישע אידן. ווען מען וויל זיך באַקאַנען מיט דעם לעבן פון די פאַר־טוגעזישע אידן איז געגנט בלויז א באַ־זונדערן איינגאַרטיקן באַגריף וועגן

קאלגארי CALGARY קאלגארי

קאלגאריער נאָטיצן

זונטאג האט דער דיכטער פרץ הירש־ביין געגעבן א לעקציע אויף דער טעמע: "ישעיהו הנביא אין דעם ליכט פון דער איצטיקער צייט", אין זאל פון פרץ שול. עס איז געקומען א גרויסער עולם הערן דעם דיכטער אויף דער טעמע וועלכע ער האט אויף א באזונדער אופן ארויסגע־בראכט. דער עולם איז געווען באגייס־טערט פון דער לעקציע. ה. זיסקינד איז געווען דער פארזיצער.

* * *

דער יונגער דיכטער ל. מלאך, איז דא דורכגעפאהרן און האט פארבראכט מיט די הירשביינס. אין אוונט זייען זיי איינגע־לאדן געווארן צו מר. און מרס. ל. פערל־מאן, וואו עס איז געווען פארזאמלט אן איינגער קרייז און דער דיכטער ל. מלאך האט געלייענט פון זיין בוך וואס איז ניט לאנג דערשינען: "דאן דאמיינגאס קרייצ־וועג".

* * *

ביידע קאמיטעטן, פון קאמיוניטי צענ־טער און פון פרץ שול, האבן געארבעט אויף דער מיטנאכט פארשטעלונג, וועל־כע וועט זיך שפילן מאטאג אוונט, אין דער פארם פון א מואווי, אויף וועט שפילן רימאנסא דער פירל ווירטאוו. מען ריכט זיך, אז די אונטערנעמונג זאל זיין א פי־נאנציעלער דערפאלג, און די סומע פון 3.00 דאלאר זאל געשאפן ווערן.

* * *

די דראמאטישע סעקציע וועט אויפפירן שלום־אש'ס "מיט'ן שטראם". די אנטייל נעמער זייען: מרס. א. פראוואטינער, מרס א. דייטמאנד, ק. זיסקינד, בערנמאן און א א קינד.

* * *

דער ליטעראטור פאראיין האט אויפ־געפירט א דראמע אין 4 אקטן: "די שטיף מאמע". די פארשטעלונג איז פארגעקומען אין זאל פון פרץ־שול און איז געווען גוט באזוכט.

* * *

די פרץ־שול געזעלשאפט האט אפגע־האלטן דעם ערשטן מיטינג נאך די וואלן, אונטער דער פארזיצערשאפט פון א. פערלמאן. עס זיינען פארהאנדלט געווארן פראגן פון שול און אלע מיטגלידער פון קאמיטעט זיינען גרייט און פאראינטערע־סירט צו טאן די ארבעט פון שול, מיט'ן נייי־דערוויילטן פארזיצער ווי פריער.

דער פרינציפאל א. פראוואטינער, האט איבערגעגעבן א באריכט וועגן דעם חנוכה קאנצערט און ער האט געזאגט: "מיר ווילן אז אלע אידן אין שטאט, גרויס און קליין זאלן קומען זעען דעם חנוכה קאנ־צערט און פרייען זיך מיט דער פייערונג פו'ם יום־טוב.

* * *

מר. בורגין, פון ערמאנטאן, איז געווען צו גאסט אין קאלגארי ביי זיינע פריינט

* * *

מר. דזשימי ערלשטיין איז אפגעפאר־קיין פלאריד.

* * *

די קולטור געזעלשאפט האט געהאט א זיצונג. פלעגער וועגן דער צוקונפטיקער ארבעט פון דער געזעלשאפט זיינען פאר־האנדלט געווארן.

* * *

די א. צ. א. ארגאניזאציע האט איינ־געלאדן דעם דיכטער פרץ הירשביין פאר זיי צו ריידן.

* * *

מרס. לאורענס האט געגעבן א וועטשע־רע פאר א צאל פרויען.

ALF WELDING SHOP
231-7th Ave. East
PHONE M9493
אלע סארטן מעטאל פארריכט
צופרידנשטעלנדע אוטאמאביל ארבעט
א ספעציאליטעט

Calder's Garage
געז, אויל, טייערס, אקסעסארים, גריזינג, בעטעריס רעטשארדזשד, וועלדינג און א. וו.
Cor. 12th Ave. & Centre St., N.
Phone H2525

מאכט זיך גרייט פאר דעם ווינטער
האט יוני וועטער אין מיטן ווינטער
דורך נוצן א
טאָרריד זאַן
שטאלענע פירנעס
אין אייער היים
יעדע פיטשור וואס פארזיכערט מער היימישע באקוועמלאכקייט און א סך לייכטער צו אפערירן אין אינ־קארפארירט אין דער קאנסטרוקציע פון די דאזיקע פירנעס.
זעט זיי אין אונזער שאורום.
Foulds & Booth Ltd.
Sheet Metal and Roofing Contractors
1010 12TH AVE. WEST
Phone W2887

מיר הענדלען
דזשענעראל עלעקטריק און
וועסטינגהאוז ראדיאס
פולע ליין פון פיקסטשורס און סופליס
א באדינונג וואס שטעלט צופרידן
LEE ELECTRIC
ELECTRICAL CONTRACTORS
Repairs and Installations
1030 16th Ave., West, Calgary
Phone W 4569

Academy Golf Course
(אינווייניק)
דאס נייסטע אין נאלף
CHAS. E. SUFFEL, Prop.
620 8th Ave. W. Penley's Academy

OXFORD GOLF COURSE
אן אינווייניקסטער גאלף מיט
דרויסנדיקער לופט
OXFORD RECREATION CLUB Ltd.
229 8th Ave. West M9511

Barness Vulcanizing
313 17th Ave. West CALGARY
Established 1908
אלע דאמיניאן טייערס פארריכט
וואולקאנייזד צו צופרידנשטעלן
Bus. Phone M2876; Res. M9845

וועלוועט מאטאר אויל
איז ספעציעל געמאכט אויסצוהאלטן מער שווערקייטן, דערפאר שמייט עס אויס היץ און איז פערפעקט געאוילט ביי'ן לעצטן מייל
מיר פארקויפן פון 5 גאלאן ביז א קאר־לאט
VELVET OIL COMPANY
W3011—1944-8 Tenth Ave., W.—W3193
CALGARY

עקספערטן מעכאניקער
LOGAN & PURDY
ריפעירס צו אלע סארטן מאטאר קארס.
פענדער, באדי ארבעט
באחייצטער סטארעדזש
306-7th Avenue East CALGARY
Phone M 1826

אויספארקויף -
פון דעם גאנצן סטאק פון שיך
פון אונזער געשעפט פון
113-8th Ave. West
צו די נידעריקסטע פרייזן
קומט אלע נאך גרויסע מציאות
אין שוכווארג
HOOD & IRVINE
LIMITED
TWO STORES IN CALGARY:
113-8th Ave. West M2680
340-8th Ave. West M3688

גרייט צו אייער הויס פאר
דעם ווינטער
זעט אונז פאר לאמבער אדער שיינגלס
צו נידעריקע פרייזן.
אויך שטורעם סעש, צעמענט, טאר
פייפער, גלאז און א. וו.
Royal Lumber Co.
1018 11th Ave. West Phone W1037

מנחם ריבאלאוו, רעדאקטאר, פון "הדואר" אויף לעקציע טור

נויי־יארק. — די "הסתדרות" אורדנט איין, לויט'ן פארלאנג פון פיל ברענששעס אין פארשיידענע שטעט א לעקציע טור פונ'ם באוואוסטן העברייאיש־אידישן שריפטשטעלער, רעדאקטאר פון "הדואר" מר. מנחם ריבאלאוו, וועלכער וועט האלטן א רייע פארטראגן אויף די פאלגנדיקע טעמעס: 1) די צוקונפט פון דער העב־רייאישער קולטור אין אמעריקע; 2) די נייע העברייאישע ליטעראטור; 3) חיים־נחמן ביאליק; 4) שאול טשערניכאווסקי; 5) זלמן שניאור; 6) נ. שאפמאן; 7) ה. נ. ברענער; 8) די מאדערנע העברייאישע פאעזיע אין ארץ־ישראל; 9) די מאדערנע העברייאישע פראזע אין ארץ־ישראל; 10) די העברייאישע ליטעראטור אין אמעריקע. מר. ריבאלאוו וועט באזוכן די פאלגנ־דיקע שטעט לויט'ן סדר:

האדסאן, יאנווארי 29; אלבאני, יאנ־וואר 30 און 31; באפאלא, פעבוואר 1; ראטשעסטער, פעברואר 12, 13 און 14; פיטסבורג, פעב. 15 און 16; יאנגסטאן, פעב. 17; עקראן, פעב. 18; קליוולאנד, פעב. 19, 20 און 21; רעפראיטי, פעב. 22 און 23; קאלאמבוס, פעב. 24 און 25; דייטאן, פעב. 26; סב. לואיס, פעב. 27 ביז 1טן מארס; לואיסווייל, מארס 2 און 3; סינסינאטי, מארס 4 און 5.

אין פארבינדונג מיט מר. ריבאלאווס באזוך וועלן איבעראל איינגעארדנט ווערן ספעציעלע אוונט לכבוד דעם 10 יאריקן יובילוי פונ'ם איינציקן העברייאישן ליט־טעראריש וואכנבלאט אין אמעריקע הדואר

דזשענעראל טענדענסי פון אלע לעקציעס
אין אלע שטעט אין אמעריקע
אין אלע שפראכן
אין אלע פארבן
אין אלע מאדעלן
אין אלע פרייזן
אין אלע גרייסן
אין אלע פארמען
אין אלע מאטעריאלן
אין אלע מוסטערן
אין אלע מאנטלן
אין אלע קלייטן
אין אלע שיך
אין אלע הוטן
אין אלע בענדן
אין אלע בוקס
אין אלע ריבן
אין אלע בלאטן
אין אלע בלומען
אין אלע בלעטער
אין אלע בלעטלעך
אין אלע בלעטלעכן
אין אלע בלעטלעכן
אין אלע בלעטלעכן

ברודער מאָרד

העכסט אינטערעסאנטער און שפאנענדער ראסאן

(פארטזעצונג)

— די מאמע הייסט עס מיר ניט, און די שוועסטער הייסן אויך ניט, — האט עממא געענטפערט.

— קום איך וועל דיך ארומוואשן — האט דזשאן ווילסאן געזאגט.

ער האט צוגעפירט עמאיליען צום עמער וואסער און האט זי ארומגעוואשן און אפגעווישט דאס געזיכט. דאן האט ער גענומען א שמיטל שפיגל גלאז וועלכעס אין געלעגן אויפ'ן פענסטער און האט איר געוויזן איר געזיכט.

— איצט בין איך שיין, — האט עממא אויסגערופן.

— געוויס, — האט ווילסאן איינגעשטימט, — ווען א קינד וואשט זיך דאס געזיכט איז עס שיין.

אין דער דאזיקער מינוט האט מען דער הערט א קלאפן אין טיר.

— קאם אין ! — האט ווילסאן געזאגט.

די טיר האט זיך געעפנט און א שיין געקליידעטער אלטער מאן, מיט א לאנגער ווייסער בארד איז אריינגעקומען אין צימער, ווען דער שיינער דזשעק אדער דער פראפעסאר וואלטן געזעען דעם דאזיקן רייך געקליידעטן מאן, וואלטן זיי אין אים בשום אופן ניט דערקאנט דעם רוישן דזשאן. איצט איז עס געווען דער באנקיר דזשאנסאן. דער רייכער קויפער, דער באר־רימטער באנקיר, וועלכער פלעגט פירן די גרעסטע באנק געשעפטן מיט פיל לענדער אין אזיען, באזונדערס אבער אין עגיפטן, וואו ער פלעגט שטענדיק וואוינען.

דער באנקיר דזשאנסאן האט זיך א פאר מינוט אומגעקוקט אין צימער און אין נאכדעם צוגעגאנגען צו דזשאן ווילסאן.

— איר הייסט דזשאן ווילסאן.

דזשאן ווילסאן האט אים ניט געענטפערט.

— פאר וואס ענטפערט איר מיר ניט ?

— האט דער אלטער מאן געפרעגט. — איך בין אייער פריינד . . .

— אה, — האט דזשאן ווילסאן געענטפערט, איך האב אמאל געהאט א פריינד, וועלכער איז באמת מיר געווען א פריינד, ער איז שוין אבער טויט.

— דאס איז געווען גראף פרעדריך טשעזוויק.

דזשאן ווילסאן האט א ציטער געטאן. ער האט אבער ניט געענטפערט.

— איך האב מיט אייך עפעס צו ריידן, מיסטער ווילסאן, — האט דער אלטער מאן ווייטער געזאגט, איך וויל אבער מיט אייך ריידן אונטער פיר אויגן.

— איך האב ניט וואס צו ריידן מיט אייך, — האט דזשאן ווילסאן געזאגט א בייזער.

— איך וויל אייך איבערגעבן עטלאכע ווערטער פון דזשיימס קארסטן.

דזשאן ווילסאן איז אויפגעשפרונגען און האט אויסגערופן פול מיט פרייד.

— וואס האט איר מיר צו זאגן ? — וואס אייך האט געשיקט צו מיר דזשיימס קארסטן ?

דער אלטער מאן האט א קוק געטאן אויף דאס קליינע מיידעלע, דזשאן ווילסאן האט פארשטאנען אז ער וויל ניט ריידן אזוי לאנג ווי דאס קינד געפינט זיך אין צימער.

— גיי, עממא, זיך שפיל, — האט דזשאן ווילסאן געבעטן .

— און ווען זאל איך צוריקקומען ? — האט דאס קלוגע קינד געפרעגט.

— אין א שטונדע ארום, — האט געענטפערט דזשאנסאן און דערלאנגט דעם קינד א קליינע מינצע.

עממא איז ארויסגעגאנגען, דזשאנסאן האט א קוק געטאן אויף באב מיט זיין פרוי, וועלכע זיינען געשלאפן, ווי די דערהרב'טע אויס'ן בעט, און האט געזאגט שטילערהייט :

— דארט שלאפן נאך מענשן, זיי קאנען אונז נאך אונטערהערן, וואס מיר רידן.

—זיי שלאפן געשמאק, ווייל זיי האבן געגעסן געטרונקען, — האט דזשאן ווילסאן געענטפערט.

דער באנקיר האט געטראכט איינציקע מינוטן, דאן האט ער פלוצלונג א פרעג געטאן.

— זאגט מיר דזשאן ווילסאן, פאר וואס זייט איר אנטלאפן פון שלאס טשעוויק.

— איר האט לאך מיר געוואלט עפעס דערציילן, איז פאר וואס זשע פרעגט איר מיך ? — האט דזשאן ווילסאן געענטפערט, — וואס האט איר מיר צו דערציילן פון דזשיימס קארסטן ?

— ער האט מיר געהייסן, איך זאל אייך זאגן, אז איצט איז זייער וויכטיק אפצורייסן די ערע פון דעם שיינעם נאמען פון די גראפן טשעוויק.

דזשאן ווילסאן האט אראפגעלאזן טרוירעריק זיין קאפ און האט געזאגט מיט א שוואכער שטים :

— עס איז געווען א צייט, ווען איך האב געקאנט עפעס טאן צו באשיצן די ערע פון דעם נאמען טשעוויק, די דאזיקע צייט איז אבער פאראיבער. אויב איר וועט זעען דזשיימס קארסטן, זאגט אים, אז דזשאן ווילסאן וועט קיינמאל שוין ניט קומען צוריק אין שלאס טשעוויק.

— איך ווייס וואס עס האט מיט אייך פאסירט, דזשאן ווילסאן, — האט דער אלטער מאן געזאגט, — איך ווייס אז איר האט געהאט אין די הענט א באוויז, וועלכער האט געקאנט האבן א ווירקונג אויף דעם נאמען פון די גראפן, און איר האט פארלארן דעם דאזיקן באוויז.

דזשאן ווילסאן האט אויסגעלאצט א פאר אויגן, און האט געקוקט מיט שרעק און שטונגען אויף דעם זאנדערבארן אלטן.

— פון וואנען ווייסט איר עס ? — האט ער גרלאך געפרעגט.

— דזשיימס קארסטן האט מיר געהייסן אייך זאגן, איך זאלט זיך בארואיקן, די ערע און דער נאמען פון די גראפן טשעוויק געפינען זיך אין גוטע הענט.

— איך דאנק אייך מיין הער ! — האט ווילסאן אויסגערופן גערירט.

— דזשיימס קארסטן הייסט איך, איר זאלט מיר פארטרויען און זאלט מיר פאלגן אין אלעס, וואס איך וועל אייך הייסן, — האט דער אלטער מאן ווייטער געזאגט.

— ווען דזשיימס קארסטן האט עס געהייסן, וועל איך עס טאן, — האט ווילסאן געזאגט עפעס.

ווילסאן איז אויסגעוואקסן אין שלאס טשעוויק און האט זייער ווייניק געקאנט די וועלט. ער האט ניט געוואוסט, אז אויף דער וועלט געפינען זיך אזעלכע שלעכטע פארדארבענע, געפערלאכע מענשן, ווי דער דאזיקער שיינער, אנטשיידענער מענש, וועלכער האט איצט גערעדט מיט איר אזוי פריינטלאך, אזוי ערנסט און אזוי גוטמוטיק, ווי א פאטער צו זיין קינד. דזשאן ווילסאן האט זיך געקאנט פארשטעלן שלעכטע מענשן אין דער געשטאלט פון דעם שיכור באב.

עס זיינען אויף דער וועלט ווייכע, אייערלע, גרויסהארציקע נאטורן, וועלכע זיינען שטענדיק פריי אין אפן הארציק "וואס אויף דער לוגע, אין ביי זיי אויף דער צונג". זיי קאנען זיך ניט פארשטעלן, זיי קאנען זיך ניט באהאלטן, זיי קאנען זיך ניט פארדעקן, זיי קאנען זיך ניט פארמאסקירן. קוים ווייזט מען זיי א שמייכל, א פריינטלאך געזיכט; קוים זאגט מען זיי א פריינטלאך וואר, באקומען זיי צוטרוי צו יענען מענשן, עפענען אויף זייער הארץ און שיטן אויס אלעס, וואס דארט געפינט זיך. זיי קאנען' זיך גאר ניט פארשטעלן, אז אונטער דעם פריינטלאכן שמייכל ליגט פארבארגן א גיפטיקע שלאנג אזן אונטער דעם גוטן פריינטלאכן טאן ליגט א פאלשער באטרוג.

(ווייטערעס קומט)

אין פעלעס טעאטער

די פאטראניזירער פון פעלעס טעאטער האבן היינט די גוטע געלעגנהייט צו זעען דאס פיל געליבטע בילד "סאנג אף די רעוואלוציאנערע בילד "סאנג אף די פליים". דאס איז איינס פון די איינטערעסאנטסטע רעוואלוציאנערע בילדער. די מוזיק און לידער זיינען פראכטפול שיין. עס קומען פאר שיינע מאסן־סצענעס פון טויזנטער מענשן.

אין "סאנג אף די פליים" שפיגלט זיך אפ דער קאמף צווישן דעם אלטן און נייעם רוסלאנד ווי אויך דער זיג פון דער רעוואלוציע. יעדער מאמענט פון דעם בילד איז אינטערעסאנט און אין דער זעלבער צייט אמוזירנד. זעט דאס בילד. הערט די שיינע מוזיק און לידער. עס ווערט אויך געווען א שיינע קאמעדיע. פיטשורעטס א. א. וו.

DODD'S KIDNEY PILLS
FOR ALL KIDNEY DISEASES
BACKACHE
BLADDER TROUBLES
RHEUMATISM
4087 THE PROPRIETORS

פאר איבער א דריטל יארהונדערט זיינען דאדס קידני פילס אנערקענט געווארן ווי א רפואה פאר רוקן־בעשמערץ, רומאטיזם, פענכער טראבלס און אלע אנדערע קראנקהייטן פארורזאכט פון פעלערהאפטע נירן. צו באקומען ביי אלע דילערס פאר 50 ס. א באקס, אדער 6 באקסעס פאר $2.50. ארויס דירעקט, וואו איר שיקט צו דעם פרייז, פון

THE DODDS MEDICINE CO. LTD.
Toronto 2, Ont.

וועריקאס, אלסערס, רינענדיקע וואונדן, עקזעמא

און אלע אנדערע חיים קראנקהייטן נעהיילט אין דער צייט ווען איר ארבעט. לייכטע וועלכעס איר האט אויסגעהיילט פריינע פלס. איר האט גע־וואלט זייער שלעכטע וואונדן אויף זיי, איך וואלט זיי קיינמאל ניט אויסגעהיילט, איך בין שבער נעהייסט געווארן אזוי שנעל ווי איך האב אנגעהויבן איינע אויינסמענס און א. וו.

NURSE DENCKER
610½ Portage Ave., Winnipeg

פרס. וו. סטייגאפער, מעטפיסאה, אלבערטא. שרייבט: איך בין אזוי דאנקבאר צו אייך וואס איר האט אויסגעהיילט פריינע פלס. איר האט גע־וואלט זייער שלעכטע וואונדן אויף זיי, איך וואלט זיי קיינמאל ניט אויסגעהיילט, איך בין שבער נעהייסט געווארן אזוי שנעל ווי איך האב אנגעהויבן איינע אויינסמענס און א. וו.

א גרויסארטיקע
חנוכה פארווייזונג
וועט פארקומען
מארגן, מיטוואך, דעם 17טן דעצעמבער, 6.30 אוונט
אין דער קליינער תלמוד תורה
אלע מעמבערס און די וואס ווילן ווערן מעמבערס זיינען העפלאכסט געלאדן צו דעם אוונט.
די סאשעל קאמיטע פון די
ריטייל גראסערס אסאסיאיישאן

קלאוקטאכער, באפעסטיקט אייער אינטערנעשאנאל יוניאן
א פארזאמלונג פון דער אינטערנעשאנאל יוניאן
וועט אפגעהאלטן ווערן
מיטוואך דעם 17טן דעצעמבער, 8.30 אוונט
אין רום 1, פרץ שול
418 אבערדין עווע.
שוועסטער און ברידער, איר נויטיקט זיך אין א יוניאן וואס זאל פארבעסערן אייער טרויעריקע לאגע. די אינטערנעשאנאל איז די איינציקע יוניאן וואס פארטרייטיקט די אינטערעסן פון די קלאוקמאכער.
הערט זיך ניט צו צו די פארשייערענע לינגס וואס אייערע שונאים פארשפרייטן. קומט צו דעם מיטינג און איבערצייגט אייך.
מיט גרוס, א. קירזנער,
ארגאנייזער אינטערנעשאנאל ליידיס גארמענט וואָרקערס יוניאן
אלע אינפארמאציעס קאנט איר קריגן צו יעדער צייט אין רום 319 מעקלארן האטעל, פרעגן פאר א. קירזנער

Hudson's Bay Company.
INCORPORATED 2ND MAY 1670.
א פיינע מתנה פאר אייער היים
דער כריין רייבער
פון טאדרעס געלער
איר קאנט עס באקומען אין אונזערע גאלעריעס אויפן פערטן פלאר
מעיל אדרעס אויסגעפילט נאך געפסט

THE TRADERS TRUST COMPANY
אפיציעלע אסיינים, עקזעקיוטארס, אדמיניסטראטארס,
פינאנציעלע אגענטן
4טער פלאר, יוניאן טראסט בילדינג טעלעפאן 26 892

קלאסיפייד סעקשען — Classified Section

ספעציעלע פרייזן פאר ארווערטייזינג אין דער קלאסיפיצירטער אפטיילונג

איין יאר 5 ס. פאר "אנייט ליסט"	פאר 3 מאנאטן $2.15
פאר א וואך 20 ס.	פאר 6 מאנאטן $4.00
פאר א מאנאט 75 ס.	פאר 1 יאר $7.50

:: צו פארקויפן :: FOR SALE

קאטערזש פון 3 סוויטס, אין גוטן צושטאנד, באזונדערע טירן און האלס פאר יעדער וואוינונג. קאסט דעם איינגנטימער $4.500. א גרויסע מציאה פאר $2.850. איילט זיך צו ווייל דאס מוז און וועט שנעל פארקויפט ווערן.

א גרויסע מציאה אין א סיגאר סטענד אין איינער פון די בעסטע געגענטן אין שטאט, מיט צוויי גרויסע ווינדעס, וואו טויזנטער מענשן גייען טעגלאך פארביי. א פערזאן וואס באזיצט געשעפט פעאיקייטן קאן אן צווייפל טאן דארט א גלענצענדע ביזנעס. אויב איר ווילט זיך איבערצייגן פארשפעטיקט ניט צו קומען.

אינשורענס פאר אלערליי צוועקן.

"האלד אפ" אינשורענס $10 א פאליסי.

געלט צו לייען אויף 6½ פראצענט.

Sheps Agencies Ltd.
804 מיין סטריט
טעלעפאנס 761 55 אוז 807 53

אבערדין עווענוי. נאענט צו מיין סט., 7 רום פולי מאדערן הויז, אין ערשט־קלאסיקן צושטאנד, הארדוואוד פלארס און פיניש, גוטער גאראדזש. פריין בלוין $4.600. וועט ביינט אויף גוטע בילדינג לאסט.

סעלטריק עווענוי. גוטער קאטערזש, 5 רומס אונטן, 2 אויבן. מיט באטה און פוירנעס. א גרויסער בארגען פאר $2.500 אויף זייער לייכטע צאלונגען.

5 רום פולי מאדערן קאטערזש אויף פאר סטריט. מוז פארקויפט ווערן פאר מארטגעדזש פריין. דער גרעסטער באר־גען אין שטאט.

אויב איר ווילט א הויז, זעט

ח. פערלמאן און נ. זעלטשען
MUTUAL AGENCIES
874 Main St. Phone 51 000

פאר אלע שמחות

Pelissier's
LIMITED
BREWERS
PHONE 42 304-5-6

:: פערזענלאכעס :: PERSONAL

PROF. SCOTT 88 106
290 פארטעדזש עוו. איבער לייסעאום טעאטער
נייסטע בעסטע מאפס טראס און וואלץ סטעפס
קלאסן און סטריקסלי פריוואטע איבעראל.
פולער קורס פון לעסאנס $5.00.

ראבערט גרעי סקול פון פיזישער קולטור
83 באלמאראל פליס, טעלעפאן 409 39.

R.B. ORMISTON
פלאריסט
צוויי סטארס צו אייער באדינונג
96 Osborne St., Phone 42 386
340 Portage Ave., Phone 24 791
בלומען טעלעגראפירט איבעראל

לייף אינשורענס
בעסער צו האבן א פאליסי און ניט ראדי עס, אייזער דארפן דאס און ניט האבן.
P. A. TEMPLETON
807 Electric Railway Chambers
Phone 89 688

אאקטיוו מעסענדזשער
טעלעפאן 26 062
באים, מאטארסיקלס, טראקס.
דעליווערי אין אלע אירע ברענטשעס.
AACTIVE MESSENGER SERVICE
119 Albert Street

טייפרייטערס
באנקראט סייל, רעמינגטאן, אנדערוואוד, וואודסטאק און א. וו.
T. A. WEIR
Ph 28 800 247 Notre Dame Ph. 24 783

הייסע וואסער קאר היטערס $ 7.50
"עקסהאוסט" קאר היטערס, $10.00
טרייבט ניט קיין קאלטע קאר היינטיקן ווינטער. און מאכט ניט קיין טעות אין דעם סארט היטער וואס איר קויפט. אונזערע גייע 'עקסהאוסט" היטערס זיינען זיכער און גיבן מאמענטאל א סך היץ. זיינען פאסיק פאר ביזנעס אדער פאמיליע קארס. הייסע וואסער היטערס זיינען לאנגזאם, אבער גוט ווען שטענדיק געטרבן. לאזט אונז אריינשטעלן פאר אייך איינעם היינט.
MAGIC TIRE & BATTERY SERVICE
424 Graham Avenue

געשעפט געלעגנהייטן Business Opportunities

אפארטמענט בלאק, 22 סוויטס, יערלאכער רענט $10.110. פריין $43.000. בעסטער בארגען אין שטאט.

גראסערי און קאנפעקשענערי, סטאק $1.000, פיקסטשורס $1.000. מאנאטלעכער אומזאץ $2.000.

SCOTT REALTY CO. Ltd.
11 C.P.R. Office Bldg. Phone 89 644

:: צו פארענטן :: FOR RENT

באלטיק אפארטמענטס
מאניטאבא עווע.
צו פארענטן 3 און 4 רום סוויטס, ניי דעקארירט. סענטראל באלקאנס.
מעסיקע רענט
זיך ווענדן צום סערטייקער
סוויט "די." טעלעפאן 56 668

צו סובלעטן א סוויט פון 2 גרויסע רומס אויפן מיין פלאר, מיט גרויסן קיטשענעס, עלעקטרישער אויוון. זיך ווענדן אין סוויט 12, קארמען אפארטמענטס.

א שיינע, ליכטיקע און גרויסע רום צו פארענטן. זיך ווענדן 505 באראוס עווע.

צו פארענטן 1 אדער 2 רומס, געפויר־נישט אדער ניט. זיך ווענדן אין 511 מעגנוס עווענוי.

צו פארענטן א 7 רום בריק הויז מיט א זומער קיטשן. פולי מאדערן, מיט אדער אן גאראדזש. ווענדן טעלעפאן 52 165.

צו פארענטן א 3 רום סוויט, 1 גרויסער ציימער אונטן, 2 ציימערן אויבן. הייסע וואסער. גוטער לאקיישאן. זיך ווענדן אין 348 סט. דזשאנס עווענוי.

:: שטעלע פארלאנגט :: SITUATION WANTED

א באי, 18 יאר אלט, זוכט א שטעלע אלס בוקקיפער. ווייליק צו ארבעטן פאר קליינעם געהאלט. ווענדן זיך צו דזשא לורוויי, 365 דאפערין עווע., טעלעפאן 763 57.

א באי מיט 4 יאר עקספיריענס אין דזשענעראל סטאר ביזנעס זוכט א פאזישאן אין שטאט אדער קאנטרי. באזיצט 4 שפראכן. קאן בוקקיפינג. קאן נעמן די בעסט רעפערענס ווענן עקספיריענס. זיך ווענדן צו דאס אידישע וואָרט באקס 3443.

ארבעטער פארלאנגט HELP WANTED

פארלאנגט א דערפארענע קעכין פאר א אידישער היים, אין א אלעבאטישער פאמיליע. ווענדן 104 קאטידראל עווענוי.

* לייענט "דאס אידישע וואָרט", אייער *
* איינענע צייטונג, נעדרוקט אין אונ־ *
* זער איינענער שפראך. פאר אונזערע *
* איינענע אינטערעסן פארשפרייט אין *
* אלע אידישע היימען פון וויניפעג און *
* מערב קאנאדע. *
* * * * * * * * * * * * * * * * * *

NEW PALACE THEATRE
היינט און מארגן
"סאנג אף די פליים"
אויך
קאמעדיע, פיטשורעטס און א. וו.

א פריילאכן און ליכטיקן חנוכה צו אלעמען
Winnipeg Electric Company
"אייער נאראנטיע פאר גוטער באדינונג".

זעט אונזערע נייע ספרינג סחורות
א גרויסער אויסוואל פון וואס אויסצוקלייבן
Dominion Furniture Co., Limited
199 NOTRE DAME AVENUE
PHONES: 86 195 — 87 873

ספעציעל פאר חנוכה פעטע געזע
א פונט ---------- 20 סענט
ספרינג טשיקענס
געהאדעוועט אויף מילך,
א פונט ---------- 20 סענט
אויך
פעטע הינער און פרישע פיש
צו זייער מעסיקע פרייזן
ס. ראבקין
296 פריטשארד עוו., טעל. 55 455

פואנקארע איז ערנסט קראנק; סטיג איז נייער פרעמיער פון פראנקרייך

פאריז, דעצ. 16. — רעימאנד פואנקארע, דער 70 יאריקער עקס־פרעמיער פון פראנקרייך, איז ערנסט קראנק, און זיין לאגע איז זייער אן ערנסטע.

טעאדאר סטיג, ראדיקאל־סאציאליסטישער סענאטאר און געוועזענער פראנצויזישער סענאטאר און געוועזענער פראנצויזישער געלונגען צו פארמירן א קאבינעט אויפ'ן ארט פון מאדריאם געפאלענער רעגירונג, איז איינגעשוואָרן געווארן אלס פרעמיער.

געוואונען די ראדיאָ

דער וויניפעג הדסה קאונסיל בעט אונז צו מעלדן, אז מר. ראבערט פארדזשי, 648 וואַרשא עווע., סיילסמאן פאר שאו־לין טשעמבער קאמפאני, האט געוואונען די ראדיאָ וואס איז געראפלט געווארן נעכטן ביינאכט אין וואקער טעאטער.

דער מזל'דיקער נומער איז 4653, און מרס. סי. פי. וואקער, האט געצויגן דעם נומער.

מאכט —
אייער איין־מאן פאר אייער קוילן־מאן
דער זעלבער מאן !
די זעלבע קאמפאני !
די זעלבע באדינונג !
יעדער ארקטיק אנגעשטעלטער איז טרענירט מיט לאנג יאריקער דערפארונג אין אכטונג געבן אויף אייערע היימישע אייז און באהייצונג אדרעסס.
די זעלבע טרענירטע ארגאניזאציע איז ווידער צו אייער באדינונג היינטיקן ווינטער — גיט זיי א גוטן לעגנהייט צו ווייזן וואס זיי קאנען טאן.
רופט אפ ארקטיק היינט
מיר פארקויפן
וויניפעג עלעקטריק קאוק
סורים — דראכהעלער — פוטהילס
מעקלאוד ריווער — פאקאהאנטאס
סטאט בריקעטס — קאנעל קוילן
אמעריקאן הארטע — פארד און זענינס קאוק, און
גוטע שטארקע האלץ
The Arctic Ice & Fuel Co., Ltd.
PHONE 42-312

גראדואירונגס פייערונג
אין תלמוד תורה
מארגן
מיטוואך דעם 17טן דעצעמבער, 7.30 נאכמיטאג
אין גרויסן תלמוד תורה זאל
(טשארלס און פלאָרא)
פראגראם :
1. קינדער־גארטן קאנצערט.
2. פארשטעלונג אין 3 אקטן "חנוכה געלט", פון שלום עליכם.
3. גראדואירונגס צערעמאניע —
   א. אויסטיילונג פון דיפלאמען.
   ב. אויסטיילונג פון בראנפמאנס סקאלערשיפ פאנד פון $150 צו די אויסגעצייכנטע קינדער פון ת"ת.
4. רעדעס.
אלע זיינען איינגעלאדן

אשר זעליק סורעס ע"ה

מיר דריקן אויס אונזער טיפסטן מיטגעפיל צו אונזער חשוב'ן פרעזידענט, פ. מ. סורעס, און צו זיינע ברידער און שוועסטער אין דעם גרויסן פארלוסט פון זייער בכבוד'יקן פאטער, אשר זעליק סורעס ע"ה.

אין אייער איבערגעבענער אבעל פאר אידישער דערציאונג זאלט איר געפינען אייער טרייסט.

דירעקטאראט און לערער ראט פון
וויניפעגער תלמוד תורות

דוד מאלטשיקאוו ע"ה
מיר דריקן אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיל צו זיין פרוי און קינדער און צו דער גאנצער משפחה אין זייער גרויסן פארלוסט. מיר ווינשן זיי געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.
מר. און מרס.
ל. סילווערמאן
518 מעגנוס עווע.

אברהם־ליב לייבאוויטש ע"ה
צו מרס. לייבאוויטש, מרס. ל. הערמאן און צו דער גאנצער משפחה הריקן מיר אויס אונזער טיפסטן מיטגעפיל אין זייער פארלוסט. מיר ווינשן זיי געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.
ליידיס אקזילערי רומעניען היברו סיק בענעפיט

וואנצן און קאקראוטשעס
פארניכטעט. ארבעט גארענטירט
CHARLES RIESS & CO.
376 Colony St. Phone 33 529